Къэрал псоми я пролетархэ, фызэгухьэ!

ЛЕНИН ГЪУЭГУ

Ленинский путь

ГАЗЕТЫР 1924 ГЪЭ ЛЪАНДЭРЭ КЪЫДОКІ

КПСС-м И КЪЭБЭРДЕЙ-БАЛЪКЪЭР ОБКОМЫМ, КЪБАССР-м И СОВЕТ НЭХЪЫЩХЬЭМ, МИНИСТРХЭМ Я СОВЕТЫМ Я ОРГАН

ОРГАН КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОГО ОБЛАСТНОГО КОМИТЕТА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ КБАССР

№ 68 (16.959).

1990 ГЪЭМ АПРЕЛЫМ И 6, МЭРЕМ

Тхьэмахуэм тхуэ къыдокІ

И уасэр кІэпІейкІи 3 тт.

КПСС-м И ЦК-м

КПСС-м и ЦК-м и секретархэр апрелым и 4-м Латвием и Компартым и ЦК-м и бюром и членхэмрэ абыхэм я кандидатхэмрэ яхуэзащ. Абы республикэм и Компартым и XXV съездым ыхуэгъэхьэзырыным пыщІа Іуэхухэм щыхэплъащ.

ЗэІущІэм хэтахэм я Іуэху еплъыкІэхэр нахуэу зэхуаІуэтащ. Абыхэм жаІащ Латвийскэ ССР-м Іуэхур зэрыщыгугъур, абы хэкІыпІэ къыхуэгъуэтын зэрыхуейр.

ЗэІущІэм хэтахэм къыхягъэщащ Латвием и Компартым и XXV съездым и кІалэныр абы и цІыхухэм я зэкъуэтыныгъэр гъэбыдэным теухуа программэ убзыхуным нэхъыбэу тещІыхьауэ зэрыщытыпур.

ЗэІущІэм къыщыпсэлъащ М. С. Горбачев.

(ТАСС).

СССР-м И СОВЕТ НЭХЪЫЩХЬЭМ И СЕССИЕМ

СССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и сессиер тхьэмахуэ кІэкІуэ и пэщІэдзэм социалистическэ предприятэм и Іуэхукіэ Законым и проектым тепсэлъыхьынущ. Ар абы къимыщтэжкІи хъунущ. СССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и законодательствэмкІэ и комитетым хэтхэр а Іуэхум фІыуэ елэжьащ. Ахэр я эи чэзу зэІущІэм а документым апрелым и 5-м щытепсэлъыхьащ.

Экономическэ законодательствэмкІэ подкомитетым и председатель Собчак А. А. лэжьакІуэ гупым я лыкІуэхэм фІыщІэ яхуищІащ илъэс пыкъуэм нэблагъэкІэ законопроектым зэрызрагъэпэлІам къыхэкІыу. Абыхэм социалистическэ предприятэм и Іуэхукіэ Законым и проектым щІэ, куэд халъхащ. Арщхьэкіэ, депутат Собчак А. А. къызэрилъытэмкІэ, ар къащтэ хъунукъым, сыту жыпІэмэ, кооперацэм, къэрал предприятэм (объединенэм) я Іуэхукіэ законхэм хэта хабзэхэр къалъытакъымкІи. А документхэр фІыуэ елэжьыжауэ иджырей законопроектым хэгъэхьэн, апхуэдэу я щхьэ хуэлажьэхэм я Іуэхукіэ Законым убзыхун хуейщ, жиІащ абы. ИтІанэщ социалистическэ предприятэм и Іуэхукіэ Законым и проектым дытепсэлъыхь щыхъунур. Иджырей проектыр парламентым кІищтэн щхьэкІэ зекІуэ гражданскэ законодательствэм зэхъуэкІынымкІэ куэд щІагъэкІуэдащ. Депутат Собчак А. А., комитетым и председатель Къалмыкъ Ю. Хь. сымэ зэреплъымкІэ, гражданскэ законодательствэм я хабзэщІэхэр парламентым бжьыхьэм иригъэкІуэкІыну сессием ирихьэлІэу гъэхъэзырын хуейщ.

ЗэІущІэм хэтахэм къащта унафэм къегъэлъагъуэ социалистическэ предприятэм и Іуэхукіэ Закон зэрыхуэмейр я фІэщ зэрыхъур.

ЦІыхубзхэм я псэукІэр, анэхэмрэ сабийхэмрэ зэрахъумэр, унагъуэр зэрагъэбыдэр егъэфІэкІуэным хуэунэтІауэ гъэтІылъынІэ ямыІэу лажьыпхъэхэм я Іуэхукіэ СССР-м и Министрхэм я Советым игъэхьэзыра унафэм и проектым депутатхэр гулъытэшхуэ хуащІу тепсэлъыхьащ. Абыхэм ящыщ куэдым апхуэдэ Закон кІэщтэн зэрыхуейр къыхагъэщащ. ЗэІущІэм хэтахэр отпускхэм я Іуэхукіэ СССР-м и Законым и проект зэлэжьыжами хэплъащ.

ШИШЛИН В.,
ТАСС-м и парламент корреспондент.

Хъыбарыщ1эхэр

ПАШЭХЭЩ

Бахъсэн дэт щыэІуащэ-трикотаж объединенэм и галантерей цехым къыщыщІагъэкІ пІэшпхъуэхэр, Іэлъэщ1хэр, шэнтиуэхэм трабгъуэхэр. Мы гъэр къэзэрыхьэрэ мыбы пІэшпхъуэ лІэужьыгъуэщІэхэр, диван-хэмрэ шэнтиуэхэмрэ трапиджыри къыщалъытэжаркъым япэ кварталым и лэжьыгъэм кърикІуахэр, ауэ илъэсым щыщ япэ мазитІым къыпэщыта сом мин 522,9-рэ я уасэм и пІэкІэ сом мин 539-рэ и уасэ продукцэ къызэритар къэплъытэмэ, гурыІуэгъуэ мохъу ящыщ къыщалъытэжаркъым япэ кварталым и лэжьыгъэм кърикІуахэр, ауэ илъэсым щыщ япэ мазитІым къыпэщыта сом мин 522,9-рэ я уасэм и пІэкІэ сом мин 539-рэ и уасэ продукцэ къызэритар къэплъытэмэ, гурыІуэгъуэ мохъу ящыщ къыщалъытэжаркъым.

Къэгъэлъагъуэ хуейщ цехым и лэжьакІуэхэм пІэ махуэуэ мазитІым мин 54-рэ планкІэ къапэщыта мин 41-м и пІэкІэ къызэратар. Лэжьыгъуэхэми хагъэхъуащ.

Предприятэм и кІэм икІуэ

САТУМ ЗРАГЪЭУЖЬ

ФІЭЩХЪУНЫГЪЭМ ИМЫГЪЭЩХЬЭХХЭР

Иужьрей илъэсхэм Дзэлыкъуэ районым щыІэ «Светлый путь» колхозым Іэщхэкіыу кІэлэжьым, къэралым ирищэм хэпщІыкІыу хигъэхъуащ. Район зэхьэзэхуэм кІощихьа схьулІэныгъэхэм папщІэ КПСС-м и райкомым, райисполкомым, агропромышленнэ комплексым и лэжьакІуэхэм я профсоюзым и райкомым, ВЛКСМ-м и райкомым я Бэракъ илъижь зэІэпахыр къыхуагъэфэщащ. Нэгъабэ хуэмыхуакъым хозяйствэм и кІэртІофгъэкІэхэри. Дзэмыхь Жэбрэил эи унафэщІ кІэртІофгъэкІ звеном гектар къэс центнери 159-рэ къыщитІыжащ. Я зэфІэкІыр пэхъ мащІэми, къапэщыта кІалэнхэм пэлъэщащ адрей мэкъумэшыщІэхэри. Псори зэхэту колхозхэтхэм нэгъабэ сом мелуани 3,5 м нэблагъэ и уасэ мэкъумэшхэкІрэ Іэщхэкірэ къалэжьащ, хэхъуэ къабзэу сом мелуан 1,2-м щІигъу яІащ, ахэр къэлэжьыным трагъэкІуэда пщІэр ягъэмэщІащ. Мы гъэм я мурадхэм теухуауэ колхозым и председатель НЫР ХЬЭСЭНБИЙ ди корреспондентым упщІэ зыбжанэкІэ зыхуигъэзащ.

— **Хозяйствэм и Іэнатіэ нэхъыщхьэр Іэщ гъэхъунырщ. АбыкІэ къыфпэщыт квартал планхэм дауэ фехъулІа?**

Япэ мазищым шэуэ тонни 190-м и пІэкІэ тонн 255-м нэблагъэ къэралым етІащ, псори япэ сорту, гъэупщІыІуауэ ттащ. А зэманым жэм къэс къыщІэтщар килограмм 630-м нэблэгъащ, шкІэуэ къыщІодгъэхъуар нэгъабэ и апхуэдэ лъэхъэнэм елъытауэ 13-кІэ нэхъыбэщ. Ар щыхьэт тохъуэ щІымахуэ лъэхъэнэр зэпащу къызэрызэдэкІынум, ди ехъулІэныгъэхэм хэдгъэхъуэну Іэмал зэрыдиІэм.

Гъэш комплексым, Щоджэн Шагъир зи унафэщІым, и лэжьакІуэхэм мы махуэхэм шэ центнер 32,5-рэ къаш, абы щыщу центнер 31-р япэ сорту, гъэупщІыІуауэ, и Іувагъыр мардэм щІигъуу ІыхьпІэм ирашалІэ. Ар жэм бжыгъэу диІэм тебгуашэмэ, дэтхэнэми килограмми 8,5-рэ хуозэ. Мазищым дэтхэнэ жэмми килограмм 850-рэ къыщІадашащ. Мэшыкъуэ ФатІимэт, Аныч Мутьед, Дзасежь Іминат сымэ. Мы зэманым абыхэм жэм къэс махуэм шэ килограмм 11 къыщІащ. Ди жэмхэм лъхъэн зэрыщІадаар къэплъытэмэ, зи гугъуу сщІа биягъэхэм зарыхэхъуэнум шэч къытесхьэркъым. Псоми щапхъэ яхуохъу Мыраэкъан Абидэ и унагъэр. Лышхуэ къэзылэжьыр, илъэс куэд щІауэ егъабыдыла щхьэбжыгъэм зыри хэмыгъэщыр. Абидэ и гъусэу а Іанатіэ мытыщым гъэдэтщ елъытауэ нэгъуэщІ гуп хьдогъэхьэ, ику ит хьэлъагъ зытралъхьа пэужь къэралым идощэ. Блэкіа квартали тщам къыпэкІуэу сом мин 900, абы щыщу хэхъуэ къабзэу сом мин 220-рэ къытІэрыхьащ. Дяпэкіи а Іэнатіэм фейдэ нэхъыбэ къызэрыпытхъным дыхущІэкъунущ, а мурадыр къыдэхъулІэну догугъэ.

Абыкіэ фІэщхъуныгъэ къытхэзылъхьэр комплексым и Іэщыхъуэхэр бэдзэнджым зэрыхуэдгъэкІуэрщ, абыхэм гудзакъэ нэхъ яхэлъу, яхь жауаплыныгъэр зыхащІэу я Іэнатіэм зарыбгъэдэтырщ. Къэбгъэлъагъуэ Аныч Мутьед сымэ, Іэщ1гъэлІу 40-рэ щылэжьамэ, иджы нэзанэжар щІыу 31-щ. Абыхэм Іэщ нэхъыбэ зарахъэи хуей хъуамэ лэжьыгъэр къатехьэлъэркъым, я гуащІэдэкІым нэхъыбэ къазэрыщэкІуэным шэч къытрахьэркъым. Псоми щапхъэ яхуохъу Мыраэкъан Абидэ и унагъэр. Лышхуэ къэзылэжьыр, илъэс куэд щІауэ егъабыдыла щхьэбжыгъэм зыри хэмыгъэщыр. Абидэ и гъусэу а Іанатіэ мытыщым гъэдэтщ хъуэ.

Нэгъуэщі зы Іуэхугъуэми дыкъелъахъэ. Къапщтэмэ, январым и хьэжыкІэ къытхуаутІыпщи Іус зэхэлъыр къыщытІэрыхьар мазэ блэкІауэщ. Абы щыгъуэми, Іусым и уасэм хэхъуащ, килограммыр къызэрыдащІэр кІэпІейкІэ 22-щ, дэ къэралым гуэдзымрэ хьэмрэ кІэпІейкІи 8—9-кІэ фІэкІа тІимых пэтми. Абы Іэщхэкіыр къэлэжьыным текІуадэ пщІэр нэхъыбэ ещІ. Абы и закъуэкъым. Іус зэхэлъыр

«Ленин гъуэгум» жэуап къратыж

УТХЬЭУСЫХЭНЫМ И ПЭКІЭ

Дзэлыкъуэ райпотребсбытым и унафэщІ Хьэшкъул Н. Б. редакцэм хъыбар къызэрыригъэщІэжамкІэ, ди газетым тета «Пощтэехьэхэм я гукъеуэр» тхыгъэм занщІэу хэплъащ икІи ныкъусаныгъэхэр зэрагъэзэкІуэжыным нужь итащ. Ауэ жэуапыр къытхуэзыхьыжу редакцэм къэкІуа Хьэшкъулым зэрыжиІэмкІэ абы и къуаншагъэ мы Іуэхум хэлъкъым. Япэрауэ, къетх абы, къуажэ Советхэм я исполкомхэм къыдата списокхэм япкъ иткІэ фІамыщІ хуэныкъуэ псоми илъэсинщІ пІалъэ кІэу карточкэхэр яхуэдгуэшащ. Абыхэм тхыгъэм зи гугъу ищІа пощтэехьэхэр яхэмытынкІи хуэнущ. Сыту жыпІэмэ, абыхэмэ сатум, мэзым щылажьэхэми гъэсыныпхъэ къезытыр езы зыІут Іэнатіэхэр зей организацэхэрщ. ЕтІуанэрауэ, дэ къыдэлъытауэ, ар хэтуи, дэнэ щылажьэуи ирехъу, Іэмал зэриІэкІэ зыри дгъэщІэхъуркъым. А пощтэехьэхэм ди деж нэкІуауэ жаІэ, ауэ ахэр сэ къызбгъэдэхьакъым, зызыхуэгъэзар хэтми сщІэркъым. Дэ нэхъ зыхуэзэфІэмыкІэм дериджэлъыкІуу, фІамыщІ димыІэу зэи къэхъуркъым.

Сэрмакъым и пощтэехьэхэу Шыбзыхъуэ Хьэлий, Бжэнтхьэлэ Хьэжмуз, Хьэшкъул Хьэмид, Тхьэмокъуэ Ислъам, Хьэшкъул Іуес, фи къалэнхэр хъарзынэу зэрыгъэзащІэр ди гуапэщ, ауэ фытхъэусыхэн нэпкІэ фи Іуэхур зэфІэзыгъэкІыфынум зыхуэгъэзэн хуейщ.

ТРАЩІЫХЬЫНУ УНАФЭМ ДЫПЭПЛЪЭНЩ

Сыт къуажэ тыкуэныр зэщІысыр? Дауи, цІыхур кІуэуэ зыхуей, зыхуэныкъуэхэр къыщищэхуну аращ. Ауэ дэтхэнэ зыри щыгъуазэщ абыхэм я нэзыри щыгъуазэщ абыхэм я нэ-ххьбэм махуэ къэс узыхуейхэр зэрыщІэмыпъэм, хьэпшып гъуэтыгъуейхэм я гугъу умыщІыхьи. Пэжу, ахэри къащІэхуэкІуи щыІэщ, арщхьэкІэ ахэр «япэ къэс» щэхуакІуэм зэи къыщІэрыхьэркъым. Езы сату цІыкІэ дыдэми къыщыхэхъуэ хуэдэ къэзытыр ахэр къуэкІыпІэ къудейщ. Ахэр къэкІуэнущ, ауэ ар зэи зэрыхъуэжынкъым. Ахэр зэрыхъуэжынкъым, абыхэм ящыщ куэдым къыщІашу сом 5.787-рэ я уасэ хьэпшып гъуэтыгъуейм къашэн хуейщ. Ахэри нэгъуэщІ ныкъусаныгъэхэри къыщыгъэлъэгъуат «Я лъэр щІэмыдауэ хъунукъым» тхыгъэм.

Бахъсэн райисполкомым и председатель Къуэщ1ысокъуэ Э. Б. абы къиритыжа мыпхуэдэу итщ: «Я лъэр щІэмыдауэ хъунукъым» тхыгъэм мысэр зэхъбэщащ. Дэнэ ягъэзэщІэнущ абыхэм хэр Іуэхум хэлъщ, абыхэм районым и кІэлъыплъакІэ комитетым и заседанэм щыхэплъэнущ.

Мис а упщІэм и жэуапыр ящІэну хуейт Къулъкъужын Іэщ1ащ. Ипщэ щыпсэухэм. А къуажэм дэт 5-нэ тыкуэным и зэкъуэ Бахъсэн райпом и 1-нэ склащІэнущ.

Дыдэм къыщІашу сом 5.787-рэ я уасэ хьэпшып гъуэтыгъуейм къашэн хуейщ. Ахэри нэгъуэщІ ныкъусаныгъэхэри къыщыгъэлъэгъуат «Я лъэр щІэмыдауэ хъунукъым» тхыгъэм.

Бахъсэн райисполкомым и председатель Къуэщ1ысокъуэ Э. Б. абы къиритыжа мыпхуэдэу итщ: «Я лъэр щІэмыдауэ хъунукъым» тхыгъэм мысэр зэхъбэщащ. Дэнэ ягъэзэщІэнущ абыхэм хэр Іуэхум хэлъщ, абыхэм районым и кІэлъыплъакІэ комитетым и заседанэм щыхэплъэнущ.

Мис а упщІэм и жэуапыр ящІэну хуейт Къулъкъужын Іэщ1ащ. Ипщэ щыпсэухэм. А къуажэм дэт 5-нэ тыкуэным и зэкъуэ Бахъсэн райпом и 1-нэ склащІэнущ.

СЫТ МЫПЭЖЫР?

1 Занщ1эу жыпІэнщи, «Фор бжьэ Іус щагъэхьэзырын цех Іэнатіэхэр зэрыщІэкІыр къызэІуахынущ.

Бахъсэн дэт щыэIуащэ-трикотаж объединенэм и галантерей цехым къыщы-щIагъэкI пIэшхъуэхэр, щIагъэкI пIэшхъуэхэр, IэлъащIэр. шэнтщэхэм траубгъуэхэр. Мы гъэр къэзрихьэгъэ мыбы пIэшхъуэ пIэужьыгъуащIэхэр, диванхэмрэ нэмыIэ-кIэ-щIэ-хъуэхэр щащIу щIадэщ. ХъэщыпыщIэхэм я хъэкъкIэ цехым и коллективым и мурадщ и финансовэ щыкIэр зэфIигъэувэжыну. Абы сэ цехми предприятэ псом я дежкIи мыхьэнэшхуэ иIэщ хозрасчет нэсым щыхуэкIуэ лъэхъэнэм.

Предприятэм и кIэм нэсу иджыри къыщалъытэжакIым яIэ кварталым и лэжьыгъэм кърикIуахэр, ауэ илъэсым щыщ яIэ мащIым къыпащыта сом мин 522.9-рэ я уасэи и пIэкIэ сом мин 539-рэ и уасэ продукцэ къызэритар къэпльытэмэ, гурыIуэгъуэ макъэ квартал планыр нэмыкIым ехъулIэныгъэкIэ зэрыгъэзэщIар.

Къэгъэлъэгъуэн хуейщ цехым и лэжьакIуэхэм пIэ ипхъуэу мазитIым мин 54-рэ планкIэ къалэщыта мин 41-м и пIэкIэ къызэратар. ЛIэужьыгъуэхэми хагъэхъуащ.

ХъэщыпыщIэхэм я хъэкъкIэ цехым и коллективым и мурадщ и финансовэ щыкIэр зэфIигъэувэжыну. Абы сэ цехми предприятэ псом я дежкIи мыхьэнэшхуэ иIэщ хозрасчет нэсым щыхуэкIуэ лъэхъэнэм.

Предприятэм и кIэм нэсу иджыри къыщалъытэжакIым яIэ кварталым и лэжьыгъэм кърикIуахэр, ауэ илъэсым щыщ яIэ мащIым къыпащыта сом мин 522.9-рэ я уасэи и пIэкIэ сом мин 539-рэ и уасэ продукцэ къызэритар къэпльытэмэ, гурыIуэгъуэ макъэ квартал планыр нэмыкIым ехъулIэныгъэкIэ зэрыгъэзэщIар.

Къэгъэлъэгъуэн хуейщ цехым и лэжьакIуэхэм пIэ ипхъуэу мазитIым мин 54-рэ планкIэ къалэщыта мин 41-м и пIэкIэ къызэратар. ЛIэужьыгъуэхэми хагъэхъуащ.

САТУМ ЗРАГЪЭУЖЬ

Прохладнэ къалэ сатум и схъуэлIэныгъэхэр псом япэу кърокIуэ ар 1988 гъэ лъандэрэ зытет бригадиэ хозрасчет лэжьэкIэм. Абы къищнэмыщIауэ мыхьэнэшхуэ иIэщ щIыхуэм сату зэрыдашI щIыкIэр зэрырагъэфIэкIуам, щхъуантIуэхэр зыщIэупщIэхэм гулъытэ зэрыхуащIым, езыхэм я лэжьыгъэр тэмэму къызэрызэрагъэпэшым, дисциплинэ тэмэмым.

Къалэ сатум и лэжьакIуэ псоми паспорт хуатхауэ абы къыщагъалъагъуэ хэт сыт хуэдэу и IэнатIэм бгъэдэгми, абы тещIыхьауэ, кIэухыу лэжьыгъэм кърикIуам елъытауэ улахуэри ират. Мис а псоми къыхэкIащ универмагым, 37-нэ тыкуэным я квартал планхэр и пIалъэр къэмысу зрагъэзэщIар.

САТУМ ЗРАГЪЭУЖЬ

Прохладнэ къалэ сатум и схъуэлIэныгъэхэр псом япэу кърокIуэ ар 1988 гъэ лъандэрэ зытет бригадиэ хозрасчет лэжьэкIэм. Абы къищнэмыщIауэ мыхьэнэшхуэ иIэщ щIыхуэм сату зэрыдашI щIыкIэр зэрырагъэфIэкIуам, щхъуантIуэхэр зыщIэупщIэхэм гулъытэ зэрыхуащIым, езыхэм я лэжьыгъэр тэмэму къызэрызэрагъэпэшым, дисциплинэ тэмэмым.

Къалэ сатум и лэжьакIуэ псоми паспорт хуатхауэ абы къыщагъалъагъуэ хэт сыт хуэдэу и IэнатIэм бгъэдэгми, абы тещIыхьауэ, кIэухыу лэжьыгъэм кърикIуам елъытауэ улахуэри ират. Мис а псоми къыхэкIащ универмагым, 37-нэ тыкуэным я квартал планхэр и пIалъэр къэмысу зрагъэзэщIар.

Апыч МуIэед, Дзасэжь Iэминат сымэ. Мы зэманым абыхэм жэм къэс махуэм щэ килограмм 11 къыщIащI. Ди жэмхэм лъхуэн зэрыщIадзар къэплъытэмэ, зи гугъу сщIа бжыгъэхэм зэрыхэхуэнум шэч къытесхьэркъым. Мыбдежьым я цIэ къисIуэну сыхуейт гъэш комплексым и Iэхъуэ пашэхэу Айбазэ Хьэсэнрэ Жэмбей Цорэрэ.

— Хьэсэнбий, къызэрыдгурыIуамкIэ, гъэш комплексым лэжьыгъэфI иIэщ, Iэщ гъэшхапIэм Iуэхур дауэ щыщыт?

— Iэщ гъэшхапIэ комплексми Iуэхур къызэрыщызэдгъэпэщам дэбгъуэн щыIэкъым. Абы Iэщ1эвыщIэу 3.070-рэ тетщи, псори узынщэщ, теплъэфI яIэщ, дэтхэнэми и хьэлъагъум ику иту жэщ-махуэм грамм 600 хрангъэгъахъуэ. Дэ хозяйствэхэм къаIыдох махуэ 20 зи ныбжь шкIэхэр. Ахэр пIалъэкIэ дгъашхэурэ зэрызаужьам

Апыч МуIэед, Дзасэжь Iэминат сымэ. Мы зэманым абыхэм жэм къэс махуэм щэ килограмм 11 къыщIащI. Ди жэмхэм лъхуэн зэрыщIадзар къэплъытэмэ, зи гугъу сщIа бжыгъэхэм зэрыхэхуэнум шэч къытесхьэркъым. Мыбдежьым я цIэ къисIуэну сыхуейт гъэш комплексым и Iэхъуэ пашэхэу Айбазэ Хьэсэнрэ Жэмбей Цорэрэ.

— Хьэсэнбий, къызэрыдгурыIуамкIэ, гъэш комплексым лэжьыгъэфI иIэщ, Iэщ гъэшхапIэм Iуэхур дауэ щыщыт?

— Iэщ гъэшхапIэ комплексми Iуэхур къызэрыщызэдгъэпэщам дэбгъуэн щыIэкъым. Абы Iэщ1эвыщIэу 3.070-рэ тетщи, псори узынщэщ, теплъэфI яIэщ, дэтхэнэми и хьэлъагъум ику иту жэщ-махуэм грамм 600 хрангъэгъахъуэ. Дэ хозяйствэхэм къаIыдох махуэ 20 зи ныбжь шкIэхэр. Ахэр пIалъэкIэ дгъашхэурэ зэрызаужьам

— Зи гугъу пщIахэр псо-

Щызымыгъэуэн макъым щIэдэIуу

Мы зэманым ди республикэм къигъуэтэгъуейщ Литвам щызэрахьэ Iуэху мыщхьэмыпэхэм иримыгузавэ щIыху. Абыхэм зэрагъэлIейтейр къагъэлъагъуэу, Налшык машинэ заводым щылажьэхэми митинг ирагъэкIуэкIащ. Ар парткомым и секретарь Пилецкий А. А. къызэIуихри, къызэхуэсахэм пэублэ псалъэкIэ захуигъэзащ. Абы и ужькIэ псалъэ яритура митингым къыщыпсэлъахэщ: Зэшэкlуу З. И. — лабораторэм и начальникыр, Вэрокъуэ А. Л. — щызэпкъралъхьэ цехым и сверловщикыр. Побединский В. В.— щызэпкъралъхьэ цехым и слесарыр, парт организацэм и секретарыр, Кулик В. В.— заводым и директорыр, Къардэн Б. Б. — торцовэ уплотнёнэхэр къыщыщIагъэкI цехым и начальникыр. Абыхэм я къэпсэльэныгъэр траухуащ СССР-м и Президент М. С. Горбачев Литовскэ ССР-м и цIыхубэм, абы и Совет Нэхъыщхьэм зэрызаухуигъазэм зэрителъхьэр, ар даIыгъыурэ щызымыгъэуэн чэнджэщу нобэ абыхэм иратхэм щIэдэIумэ, куэдкIэ зэрынэхъыфIым.

Митингым хэтахэм къащта резолюцэм итщ: «СССР-м и Конституцэм къемызэгъ законхэр къутэжьын, Литовскэ республикэм щызэтрихьа Iуэхугъуэ псоми егупсысауэ зышыIэныгъэ хэлъу унафэ тещIыхьын. Дэ, заводым и рабочэ псори, мыкъутэжын Союзым дрителъхьэщ. Ди къэкIуэнур зэпхар къагъэщIэрэщIэжынырщ. НэгъуэщI гъуэгу щыIэкъым».

ЩЫЗЫМЫГЪЭУЭН МАКЪЫМ ЩIЭДЭIУУ

Мы зэманым ди республикэм къигъуэтэгъуейщ Литвам щызэрахьэ Iуэху мыщхьэмыпэхэм иримыгузавэ щIыху. Абыхэм зэрагъэлIейтейр къагъэлъагъуэу, Налшык машинэ заводым щылажьэхэми митинг ирагъэкIуэкIащ. Ар парткомым и секретарь Пилецкий А. А. къызэIуихри, къызэхуэсахэм пэублэ псалъэкIэ захуигъэзащ. Абы и ужькIэ псалъэ яритура митингым къыщыпсэлъахэщ: Зэшэкlуу З. И. — лабораторэм и начальникыр, Вэрокъуэ А. Л. — щызэпкъралъхьэ цехым и сверловщикыр. Побединский В. В.— щызэпкъралъхьэ цехым и слесарыр, парт организацэм и секретарыр, Кулик В. В.— заводым и директорыр, Къардэн Б. Б. — торцовэ уплотнёнэхэр къыщыщIагъэкI цехым и начальникыр. Абыхэм я къэпсэльэныгъэр траухуащ СССР-м и Президент М. С. Горбачев Литовскэ ССР-м и цIыхубэм, абы и Совет Нэхъыщхьэм зэрызаухуигъазэм зэрителъхьэр, ар даIыгъыурэ щызымыгъэуэн чэнджэщу нобэ абыхэм иратхэм щIэдэIумэ, куэдкIэ зэрынэхъыфIым.

Митингым хэтахэм къащта резолюцэм итщ: «СССР-м и Конституцэм къемызэгъ законхэр къутэжьын, Литовскэ республикэм щызэтрихьа Iуэхугъуэ псоми егупсысауэ зышыIэныгъэ хэлъу унафэ тещIыхьын. Дэ, заводым и рабочэ псори, мыкъутэжын Союзым дрителъхьэщ. Ди къэкIуэнур зэпхар къагъэщIэрэщIэжынырщ. НэгъуэщI гъуэгу щыIэкъым».

СЫТ МЫПЭЖЫР?

Занщ1эу жыIэнщи, «Фор ткIыбжь зыщIыр сыт?» тхыгъэм «Къэббалъкъжиныпром» кооператив объединенэм и унафэщI Меркулов Е. В. кърытыжа жэуапым нэсу арэзы дыкъищIакъым. Мис абы итыр:

«Фор ткIыбжь зыщIыр сыт?» тхыгъэм объединенэм и Iэщ1агъэIхэм я зэIущIэм дыщытепсэлъыхьащ икIи абы къигъэлъэгъуа ныкъусаныгъэ язныкъуэхэр тэмэму къалъытащ.

Бжьэ гъэхъунымкIэ республиканскэ конторэм и директор Чегембаевэ Р. Ю., и зоотехник нэхъыщхьэ Бейцыкlу Хь. Хь., Iэщ дохутыр Баку Р. Д. колхозхэм, совхозхэм, бжьэ зыгъэхъу нэгъуэщI организацэхэм нэсу дэIэпыкъуныгъэ зэрырамытыр жраIащ, бжьэм къыпыкI хъерым зэрыхамыгъахъуэр ирагъэпъагъужащ.

Чегембаевэ Р. Ю. зэрыжиIамкIэ, хозяйствэхэм хуэIэпыщIэныгъэр ирагъэфIэкIуэнущ. Бейцыкlу Хь. Хь. бжьэ гъэхъунымкIэ республиканскэ конторэр бжьэ гъэхъунымкIэ республиканскэ кооператив объединенэу зэхъуэкIамэ нэхъыфIу къызэрилъытэмкIэ Iуэху къыхилъхьащ. Ар колхозхэмрэ совхозхэмрэ нэхъ тэмэму ядэлажьэфынут, Iуэхум нэхъ егугъуфынут. Конторэм къыщыдэзрагъэпэщ бжьэхъуэхэр щрагъэджэн, абыхэм я щIэныгъэм щыхагъэхъуэн бжьэпщыIэ щхьэхуэ. Абы бжьэ матэ 250-рэ тетынущ. Апхуэдэу бжьэ Iуэ щагъэхьэзырын цех къызэIуахынущ.

Республиканскэ бжьэ конторэм фошыгъуэ кърагыр зэрымащIэм къыхэкIыу бжьэ Iуэху хуэгъэхьэзырыр колхозхэмрэ совхозхэмрэ яхурикъуэн къудейщ, гурэ унагъуэ бжьэхъуэхэр Iыхьэншэу кIонэ. А къалэныр зыгъэзэщIэн хуейр Къэббалъкъпотребсоюзым и правленэмрэ «Бжьахъуэ» обществэм и организацэхэмрэщ...».

Адэкlэ жэуап къыдэзыгъэкIыжар бжьэ конторэм щотхъу. Ауэ щыхъукIэ «Фор ткIыбжь зыщIыр сыт?» тхыгъэм къикIа-жапIи имыIэу ныкъусаныгъэхэр сэтей къащI. Апхуэдэ щапхъэхэр куэд дыдэ мохъу, дэ а псори щIэрыщIэу къыгъэлъэгъуэжынкъым. Ауэ мыбы фIэкIа хэмылъмэ, унафэщI щхьэхуэхэр жэуапым ирашэлIэну яхуэфащэт. «...республикэм щыIэ бжьалуэ 230-м ящыщу фо къэлэжьынымкIэ гъэ кIуам и планыр зыгъэзэщIар 14 къудейщ. Колхозыу 12-м, совхозыуи апхуэдизым, нэгъуэщI подсобнэ хозяйствэхэу 23-м фоуэ зыри щIахуакъым. Бжьэматэ къэс фо килограмм 12 къэзыгъэтын хуеяхэм а бжыгъэр здынагъэсыфар зы килограмм е зырэ ныкъуэрэщ».

Адэкlэ щапхъэ къэдмыхьми, гурыIуэгъуэу ди гугъэщ. Ауэ мыгурыIуэгъуэр зыщ — сыт «Фор ткIыбжь зыщIыр сыт?» тхыгъэм мыпэжу хэтыр. Жэуап къыдэзыгъэкIыжам ар нэIуэ къыщищIыфыркъым.

ЕТIУАНЭ IЫХЬЭР ДЭНЭ ЩЫIЭ?

Налшык къалэ Кировым и цIэкIэ щыIэ уэрамым тет унэ № 2-м хэт тыкуэнхэм я щIэхъэпIэхэр зэрымыхъум теухуат ди газетым тета «ЩIыхьэпIэр хъуркъым» тхыгъэр. Абы Налшык щыIэ Ленинскэ райисполкомым и председатель Гилиев Б. И. мыпхуэдэ жэуап къритыжащ:

«ЩIыхьэпIэр хъуркъым» тхыгъэм администратизнэ комиссэм и зэIущIэм щытекIуащ. «Горпродторг», «Горплодовощторг» конторэхэм я лIыкIуэхэри кърихьэлIэу. Комиссэм а конторэхэм я унафэщIхэм я пщэ ираIухьащ къалэм и архитектурэм и лэжьакIуэхэри я гъусэу ныкъусаныгъэхэр ягъэкIуэдыжын хуейуэ.

Ар хъарзынэщ. Ауэ а тхыгъэр хъущIэрт езы Ленинскэ райисполкомым и щIыхьэпIэм илъэсым нэскIэ IуащIыхьам щхьэкIэ Абы и жэуапыр щыпльагъуркъым Гилиев Б. И. къыдигъэщIэжа хъыбарым.

Суйдым Светланэ зи унафэщI гупыр Нарткъалэ «Телеавтоматика» заводым и 1-нэ цехым и бригадэ пашэхэм ящыщщ. Абы хэтхэр зэдэууэ мэлажьэ, социалистическэ зэхьэзэхуэм мызэ-мытIэу щытекIуащ.

СУРЭТЫМ: гупым щыщхэу ХьэщIэлI Светланэ, Шэмпlар Мадинэ, Агънокъуэ Розэ, Суйдым Светэ сымэщ.

Тезыхар ЩОМАХУЭ Владимирщ.

ДИ КЪЭРАЛЫМ

ТАЛДЫ-КУРГАН. Талды-Курганскэ районым и мэлхэр щIымахуэ хъупIэхэм къикIыжащ. Ахэр зыгъэхъу цIыхухэр Iуэхум сужьрэкIащ, сыту жыпIэмэ куэд дэмыкIыу мылхэр вынурэ, бгыхэм псы куэд къежэхынути. ИтIанэ мэлхэр гъэгугъэм щызекIуэфыщутэкъым. Гъэгу здытетым псэущхьэхэр мэкъумылэ щагъэщIакъым.

УХТА (Коми АССР) «Ищхъэрэ» кооперативым къэрал щIыбым сату фIыуэ шещI, абы ахъшэшхуэ къыщIех. Кооперативым зэ фIэкIа къамыгъэсэбэп мастэ минищI Англием къыщищэхуащ. Ар къалэм дэт сымаджэщитIым яритынущ.

ОРДЖОНИКИДЗЕ. Осетие Ищхъэрэм и къалащхьэм «Дарьял» журналыщIэм и япэ номерыр къыщыдэкIащ. Абы республикэм и литераторхэм я тхыгъэ нэхъыфIхэр традэзнущ. Журналыр Осетие Ищхъэрэм и ТхакIуэхэм я союзым и жэрдэмкIэ къыдагъэкI. Абы республикэм и цIыхухэр я гъунэгъу автономнэ республикэхэмрэ областхэмрэ я тхакIуэхэм я лэжьыгъэщIэхэм щыгъуазэ ищIынущ.

САРАНСК. Мыбы дэт дэрбзэр фабрикэм иджырей оборудованэ щIагъэуващ. Абы илъэсым плащу, курткэу, балътоуэ мин 250-рэ игъэхьэзырынущ. Технологическэ линэхэмрэ техникэмрэ «Джуки» японскэ фирмэм къарищащ.

КУРГАН-ТЮБЕ. Вахш аузым и мэкъумэшыщIэхэм бжьэхуц тесэн щIадзащ. Абыхэм мы гъэм лэжьыгъэщхуэ къапэщытщ — бжьэхуц лIэужьыгъуэу пщIым нэблагъэ трасэн хуейщ.

ЛУЦК. Афганистаным ныкъуэдыкъуэ щыхъуахэу Киев дэсхэм я автомобилхэм техническэ Iуэхутхьэбзэ ярищIэкIыну къалэн зыщищIыжащ. Луцкэ автозаводым техническэ Iуэхутхьэбзэ щIэнымкIэ и станцым. Машинэ зиIэхэр телефонкIэ псалъэмэ, ахэр яхуэзэгъэпэщыжынухэр яхуэкIуэнущ.

ЗЕРНОГРАД (Ростовскэ область). Зерноградскэ консерв заводым соргом псы IэфI къыхищIыкIыу щIидзащ. Ар щIыхуэм ягу ирохь. Псы IэфIыр щIакхъуэ гъэжьэным слэжь промышленностми къегъэсэбэп.

БЕЛГОРОД. Областым и гуэлхэм бдзэжьей шырхэр хаутIыпщхьэу щIадзащ. Хозяйствэхэм а Iуэхум гулъытэшхуэ хуащI. Абыхэм иджыпсту бдзэжьей щIагъэхъу гуэлу гектар 4.800-рэ яIэщ. Хозяйствэхэм я мурадщ мы гъэм бдзэжьей тонн 5.500-рэ къаубыдыну.

ОРЕЛ. Областым и колхозхэмрэ совхозхэмрэ плъэкуэдкIэ кэкI удэхэр тесэн яхущ. Абыхэм жылэхэр гектар мин 250-м нэблагъэм хагъэзэгъащ. Хьэсэхэр минеральнэ удобренэкIэ ягъэпшэрани.

ТЕРМЕЗ. Узбекистаным и ипщэрабгъу лъэныкъуэм и областхэм я мэкъумэшыщIэхэм бжьэхуц трасэ. Абыхэм а лэжьыгъэм мы гъэм нэхъ кIасэу щIадзащ. Иджы ахэр Iуэхум йоужьэрэкI.

ГУРЬЕВ. Къалэм дэт школхэм я 1—5-нэ классхэм щIэс цIыкIухэр пщIэ щIэмыту ягъашхэу щIадзащ. Ар зи жэрдэмыр цIыхубэ депутатхэм я Гурьевскэ областной Советымрэ облсовпрофымрэщ. Предприятэхэмрэ организацэхэмрэ сабийхэм я шхыным трагъэкIуэдэну мазэ къэс сом мин 600-м нэблагъэ ят.

(ТАСС).

ПАРТ ЛЭЖЬЫГЪЭ

ГЪЭЗЭКIУЭЖЫПХЪЭХЭР КУЭДЩ

Зыхуэфащэхэр партым хэгъэхьэн, коммунистхэм я персональнэ Iуэхухэм хэплъэн, абыхэм КПСС-м и Уставым къигъэувэхэр зэрагъэзащIэм, парт, къэрал дисциплинэр, парт псэукIэм и хабээхэр зэраIыгъым кIэлъыплъын, тхыгъэхэмрэ лъэIухэмрэ ядэлэжьэныр егъэфIэкIуэнымкIэ партымрэ правительствэмрэ къагъэувахэр «Былым» совхозым, туризмэмрэ экскурсионмкIэ Эльбрусскэ советым, низковольтнэ аппаратурэ заводым, «Тырныауэстрой» трестым, къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ къалэ отделым я унафэщIхэм зэрагъэзащIэм теухуа информацэхэм, Iуэхур тэмэму къызэзымыгъэпэщ унафэщIхэм псалъэмакъ ткIий ядегущыIэкIащ, цыкIусанигъэ къыщIэдгъэщахэр кIыхьлIыхь ямыщIу ягъэзакIуэжыну кIалэн яIыгъыщIащ. Абыхэм теухуа тхыгъэхэр кIалэм къыщыдэкI «Горняцкая слава» газетым кыытрадзащ. Природэр хъумэнымрэ абы и хэкIыпIэхэр, Iэмалхэр вольфрам-молибден комбинатымрэ Iуащхьэмахуэ лъапэрэ къызэрыщагъэсэбэпым и щытыкIэр цIыхубэ кIэлъыплъакIуэ комитетыр ди гъусэу къэтыщытащ, мыхъумыщIагъэ куэди сатей къэтщIащ.

Парт комиссэм и деж кIэлъыплъныгъэ езыгъэкIуэкI гупищ къыщыздгъэпэщащ — псэупIэ унэхэм я ухуэныгъэм, Iуащхьэмахуэ лъапэ и зыужьныгъэм и комплексна планыр зэрагъэзащIэм, коллективна жыг хадэ гъэкIынымрэ хадэхэкI щIэнымрэ дэпкIэ зегъэужьыным кIэлъыплъхэр. Ауэ япэ гупым узытепсэлъыхь хъун лэжьыгъэ иригъэкIуэкIакъым.

— Дауэ щытми, фэркIэ нэхъыщхьэр партым и сатырхэр гъэбыдэныр, коммунист ныбжьыщIэхэр гъэсэныр арауэ къыщIэкIынщ.

— Парт комиссэр КПСС-м и кIалэ комитетым и орготделым щIыгъуу пэщIэдзэ парт организацэхэм я секретархэм рабочэ, интеллигенцэм щыщ лэжьакIуэ пашэхэр кыхьэхыныкIэ, коммунист ныбжьыщIэхэр гъэсэнымкIэ щIэгъэкъуэн яхуохъу. Гъэ кIуам КПСС-м и членхэм я кандидату хыхьэнухэм я Iуэху 52-ра, кандидат стажыр зыухауэ партым хыхьэхэм яйуэ 28-рэ дыхэплъащ. Абыхэм щIыпIэхэм дыкIуэурэ даIуощIэ, псалъэмакъ ядыдогъэкIуэкI. Апхуэдэу комиссэм хэтхэм парт собранэхэми зыгъэгъэхьэлIэ.

Пэжщ, партым хыхьэхэм я материалхэр щагъэхьэзыркIэ щыуагъэ гуэрхэри щагъэщIэкI цыIэщ. Нэхъыбэу ар зэлъытар цIыхухэм я хьэлщэныр, я политическэ зэхэщIыкIыр, Iуэху зехьэкIэр куууэ зэрамыджырщ. Рекомендацэ ятхэмкIэ КПСС-м хэтхэм яхь жэуаплыныгъэр фIыуэ цIызыхамыщIи щыIэщ.

— Фи деж дауэ щыгъэува коммунистхэм я персонализм Iуэхухэр, хэтхэм я гъэзэщIэным . зэрыкIалъыплъыныгъэ?

Парт комиссэм и деж кIэлъыплъыныгъэ езыгъэкIуэкI гупищ къыщыздгъэпэщащ — псэупIэ унэхэм я ухуэныгъэм, Iуащхьэмахуэ лъапэ и зыужьныгъэм и комплексна планыр зэрагъэзащIэм, коллективна жыг хадэ гъэкIынымрэ хадэхэкI щIэнымрэ дэпкIэ зегъэужьыным кIэлъыплъхэр. Ауэ япэ гупым узытепсэлъыхь хъун лэжьыгъэ иригъэкIуэкIакъым.

— Дауэ щытми, фэркIэ нэхъыщхьэр партым и сатырхэр гъэбыдэныр, коммунист ныбжьыщIэхэр гъэсэныр арауэ къыщIэкIынщ.

— Парт комиссэр КПСС-м и кIалэ комитетым и орготделым щIыгъуу пэщIэдзэ парт организацэхэм я секретархэм рабочэ, интеллигенцэм щыщ лэжьакIуэ пашэхэр кыхьэхыныкIэ, коммунист ныбжьыщIэхэр гъэсэнымкIэ щIэгъэкъуэн яхуохъу. Гъэ кIуам КПСС-м и членхэм я кандидату хыхьэнухэм я Iуэху 52-ра, кандидат стажыр зыухауэ партым хыхьэхэм яйуэ 28-рэ дыхэплъащ. Абыхэм щIыпIэхэм дыкIуэурэ даIуощIэ, псалъэмакъ ядыдогъэкIуэкI. Апхуэдэу комиссэм хэтхэм парт собранэхэми зыгъэгъэхьэлIэ.

Пэжщ, партым хыхьэхэм я материалхэр щагъэхьэзыркIэ щыуагъэ гуэрхэри щагъэщIэкI цыIэщ. Нэхъыбэу ар зэлъытар цIыхухэм я хьэлщэныр, я политическэ зэхэщIыкIыр, Iуэху зехьэкIэр куууэ зэрамыджырщ. Рекомендацэ ятхэмкIэ КПСС-м хэтхэм яхь жэуаплыныгъэр фIыуэ цIызыхамыщIи щыIэщ.

— Фи деж дауэ щыгъэува коммунистхэм я персонализм Iуэхухэр, хэтхэм я гъэзэщIэным . зэрыкIалъыплъыныгъэ?

Парт комиссэм и деж кIэлъыплъыныгъэ езыгъэкIуэкI гупищ къыщыздгъэпэщащ — псэупIэ унэхэм я ухуэныгъэм, Iуащхьэмахуэ лъапэ и зыужьныгъэм и комплексна планыр зэрагъэзащIэм, коллективна жыг хадэ гъэкIынымрэ хадэхэкI щIэнымрэ дэпкIэ зегъэужьыным кIэлъыплъхэр. Ауэ япэ гупым узытепсэлъыхь хъун лэжьыгъэ иригъэкIуэкIакъым.

— Дауэ щытми, фэркIэ нэхъыщхьэр партым и сатырхэр гъэбыдэныр, коммунист ныбжьыщIэхэр гъэсэныр арауэ къыщIэкIынщ.

— Парт комиссэр КПСС-м и кIалэ комитетым и орготделым щIыгъуу пэщIэдзэ парт организацэхэм я секретархэм рабочэ, интеллигенцэм щыщ лэжьакIуэ пашэхэр кыхьэхыныкIэ, коммунист ныбжьыщIэхэр гъэсэнымкIэ щIэгъэкъуэн яхуохъу. Гъэ кIуам КПСС-м и членхэм я кандидату хыхьэнухэм я Iуэху 52-ра, кандидат стажыр зыухауэ партым хыхьэхэм яйуэ 28-рэ дыхэплъащ. Абыхэм щIыпIэхэм дыкIуэурэ даIуощIэ, псалъэмакъ ядыдогъэкIуэкI. Апхуэдэу комиссэм хэтхэм парт собранэхэми зыгъэгъэхьэлIэ.

Пэжщ, партым хыхьэхэм я материалхэр щагъэхьэзыркIэ щыуагъэ гуэрхэри щагъэщIэкI цыIэщ. Нэхъыбэу ар зэлъытар цIыхухэм я хьэлщэныр, я политическэ зэхэщIыкIыр, Iуэху зехьэкIэр куууэ зэрамыджырщ. Рекомендацэ ятхэмкIэ КПСС-м хэтхэм яхь жэуаплыныгъэр фIыуэ цIызыхамыщIи щыIэщ.

— Апхуэдэ зэфIэкI абыхэм яIэн папщIэ, дауи, комиссэм хэтхэм я щIэныгъэм, Iэзагъэм хэвгъахъуэу къыщIэкIынщ.

— Пэжщ, хыдогъахъуэ, арыншэу хъунукъым. Ахэр къэтIэт Iуэхухэм фIыуэ щыгъуазэу щытын хуейщ. Абы папщIэ езыхэм методическэ лъабжьэфIэ яIэн хуейщи, зэхэтыкъэ планхэм япкъ иту семинар-совещанэхэр ядыдогъэкIуэкI. Абыхэм яхэтыщытопсэлъыхь парт кIуэцI лэжьыгъэм и къызэгъэпэщыкIэм, къэпщытэныгъэ зэрегъэкIуэкIын хуей Iуэхугъуэхэм. Хабзэу дгъэувауэ коммунистхэм щхьэхуэу ядедгъэкIуэкI псалъэмакъыр Iуэхухэр нэхъ тэмэму зэпкърыхынымкIэ сэбэп мэхъу. Апхуэдэу мыхьэнэшхуэ иIэщ комиссэм и лэжьыгъэм и унэтIыныгъэ нэхъыщхьэхэмкIэ зэхэтлъхьа Iуэхухэр хэплъащ. Пэжщ, япэ щIыкIэ абыхэм пэщIэдзэ парт организацэхэм щытепсэлъыхьащ. Парт, къэрал дисциплинэр къызэрыпсэухэр я деж парт жэуапым ешэлIэнми гъэсэныгъэми теухуа Iуэхугъуэхэр къыщыдогъэсэбэп. Апхуэдэ щхьэусыгъуэ зэмылIэужьыгъуэхэмкIэ гъэкIуам къалэ парт организацэм и сатырхэр цIыху 32-кIэ нахь мащIэ хъущ. Коммунист 11-м парт тезыр тралъхьащ. Парт жэуапым и гъэсэныгъэ мыхьэнэр къэтIэтын папщIэ абы егшэлIа коммунистхэм я отчет парт комиссэм и заседанэм дыщодаIуэ. Парт дисциплинэр къызэрызыуд къэмыгъэхъуныр щ нэхъыщхьэр. Ауэ абы хэлъщ. Парт кIэлъыплъыныгъэм и Iэмалхэр зэкIэ нэсу къэдгъэсэбэпыркъым. Гъэзэгу тэмэмым текIыным гу хуэзыщI коммунистхэм щхьэхуэу дазэрыдэлажьэм арэзы дыкъыщIыркъым.

Гъэ кIуам, абы и пэм итам елъытауэ, хуэдищкIэ нэхъ мащIэ хъущ фадафэ щымыгъэIэным епха хабзэхэр къызэрызыуд коммунистхэм я бжыгъэр. Ауэ, ди жагъуэ зэрыхъущи, апхуэдэхэр иджыри диIэщ. Фадэм зэрызыдрагъэхьэхым къыхэкIыу коммунистиплI партым хадзыжащ, 6-м парт тезыр ткIий тралъхьащ. Лэжьыгъэ тэмэм едгъэкIуэкIыу щытамэ, ахэри диIэнутэкъым.

— ГуащIэрыпсэухэм я тхыгъэхэмрэ лъэIухэмрэ ядэлэжьэнри Iуэхугъуэ инщ. Дауэ фехъулIэрэ абы?

— КПСС-м и кIалэ комитетым, ищхьэкIэ щыIэ нэгъуэщI парт органхэм яIэрыхьэ тхыгъэхэмрэ лъэIухэмрэ зэпкърыхынымкIэ, ядэлэжьэным жыджэру хэтщ парт комиссэр. КПСС-м и кIалэ комитетым и отделхэм, совет, профсоюз, административнэ органхэм дащIыгъуу ахэр зэхыдогъэкI, зэпкърыдох. Гъэ кIуам псори зэхэту лъэIу 15 дыхэплъащ, ахэр щIыпIэхэм щызэхэдгъэкIащ. Къэпщытэныгъэхэм кърикIуахэм парт комиссэм хэтхэри ирихьэлIэу пэщIэдзэ парт организацэхэм щытепсэлъыхьащ.

— Ныкъусаныгъэ щхьэхуэхэм я гугъу пщIащ. Уэ узэреплъымкIэ, фызыхуэмысэуэ сыт хэлъ иджыри парт комиссэм и лэжьыгъэм?

— Сыт щхьэкIэ есхьэкIми, ди лэжьыгъэр ноби зэхъуэныныгъэм къыгъэувэн нэсу пэджэжыркъым. Къапщтэмэ, унэтIыныгъэ нэхъыщхьэхэмкIэ къащтэ унафэхэр зэрагъэзащIэм кIэлъыплъыныр щIэгъэткIиен хуейщ. Парт комиссэр нэгъуэщI органхэм зэрыпыщIари аращ. Экономикэм унафэхуэщIыным, мыхъумыщIагъэхэм иращIэкI банэныгъэр къэIэтыным, нэгъуэщI куэдми ятеухуауэ партымрэ

● Рабочэ кIэлъыплъакIуэхэр мэлажьэ

Кооперативыр хьэгъэщагъэ хуокIуэ

«Сантехник» кооперативыр Налшык «Водоканал» производственнэ управленэм и къыщызэрагъэпэщащ цIыхухэм нэхъыфIу коммунальнэ Iуэхутхьабзэ яхуэщIэным, псы зекIуапIэхэр, канализацэхэр ухуэным, зэгъэпэщыжным, сантехническэ оборудованэр ремонт щIным хуэунэтIауэ». — итщ кооперативым теухуауэ зэхальхьа тхылъым. Рабочэ кIэлъыплъхэр общественнэ лэжьыгъэм хэмытщIыхуэщIу. Абы езы судым и такIуэхэмрэ къызэрыщIагъэщащи, лэжьыгъэ куэдым я участкэ хуэди 10—20-кIэ мыбы къыщаIэтащ. Объект 33 къудейм я участкэ хуейм-рэ езыхэм къыщахэмрэ сом 23.785-кIэ зэщхьыщокI. Зэрыгурыуэгъуащи, участкэ дейзи лъэныкъуэр лэжьыгъэхэр зыхуагъэзэщIа цIыхухэркъым.

— Къэрал участкэ тещIыхьауэ дауэ уэзрылажьэуэр материалхэр лъапIейуэ бэгэрым къыщыщIэхуу, — жеIэ кооперативым и пред-

Ди къэралым щыIэпэ дыдэу судыщIэхэмрэ цIыхубэ заседателхэмрэ тхьэрыIуэ ятын хуейщ, хаха иужькIэ. Абыхэм тхьэрыIуэ ятынущ цIыхубэ депутатхэр щытуу. Абы жэуаплыныгъэм хегъахъуэ.

ЮстицэмкIэ министерствэм кыгуроIуэ судыщIэхэмрэ цIыхубэ заседателхэмрэ хэхыным схьэлIа Iуэхугъуэхэр зэпэщу зэфIэгъэкIын и лъэныкъуэкIэ къыпэщыт къалэнхэр зэрыныр. Дэ Iуэхугъуэ цIуухыкIахэр дыубзыхуащ, ахэр зэфIэгъэкIынми долэжь. Ди министерствэм и лэжьыгъэр хуунэтIынущ судхэм ядэIэпыкъуным, хабзэр гъэбыдэным. Мыбдежым къыщыхэгъэщын хуейщ ди республикэм и цIыхубэ суд псоми ахэр щылэжьэным хуэщIа административнэ унэхэр зэраIэр. Ауэ дигу дгъэзагъэу дытIысыж хъунукъым. 1975 гъэ лъандэрэ судхэм аргуэру 15 къахэхъуащ. Абыхэм пэшхэ къомэщIэкI.

1990—1991 гъэхэм Прохладнэ къалэ цIыхубэ судым унэщIэ хуауэуэну яубзыхуащ. Октябрь район цIыхубэ судым и унэр зэгъэпэщыжын, Аруан, Дэлыкъуэ районхэм ухуэныгъэщIэхэр щегъэкIуэкIын хуейщ.

КъБАССР-м и Министрхэм я Советыр арэзы зытехъуа план диIэщ. Ауэ ар цIыпIэ Советхэр къыддэмыIэпыкъуу тхуэгъэзэщIэнукъым.

Ди фIэщ мэхъу щIэуэ хахыну судхэмрэ цIыхубэ заседателхэмрэ хабээрылажьэ зэрыныр, я унафэщIхэр къыщIэкIынущ.

ЮстицэмкIэ министерствэм и статусым теухуа Законым и 8-нэ статьям ипкъ иткIэ судыщIэм и кандидатым юридическэ щIэныгъэ нэхъыщхьэ иIэн, и ныбжьыр илъэс 25-рэ хъууэ щытын хуейщ. А псоми къыдэкIуэу юрист IэщIагъэм илъэситI нэхърэ мынэхъ машIэкIэ рилажьэуэ щымыту хъунукъым. Судыщ-хэр районхэм ухуэныгъэщIэхэр щегъэкIуэкIын хуейщ.

КъБАССР-м и Министрхэм я Советыр арэзы зытехъуа план диIэщ. Ауэ ар цIыпIэ Советхэр къыддэмыIэпыкъуу тхуэгъэзэщIэнукъым.

Ди фIэщ мэхъу щIэуэ хахыну судхэмрэ цIыхубэ заседателхэмрэ хабээрылажьэ зэрыныр, я унафэщIхэр къыщIэкIынущ судхэм ядэIэпыкъуным, хабзэр гъэбыдэным. Мыбдежым къыщыхэгъэщын хуейщ ди республикэм и цIыхубэ суд псоми ахэр щылэжьэным хуэщIа административнэ унэхэр зэраIэр. Ауэ дигу дгъэзагъэу дытIысыж хъунукъым. 1975 гъэ лъандэрэ судхэм аргуэру 15 къахэхъуащ. Абыхэм пэшхэ къомэщIэкI.

1990—1991 гъэхэм Прохладнэ къалэ цIыхубэ судым унэщIэ хуауэуэну яубзыхуащ. Октябрь район цIыхубэ судым и унэр зэгъэпэщыжын, Аруан, Дэлыкъуэ районхэм ухуэныгъэщIэхэр щегъэкIуэкIын хуейщ.

КъБАССР-м и Министрхэм я Советыр арэзы зытехъуа план диIэщ. Ауэ ар цIыпIэ Советхэр къыддэмыIэпыкъуу тхуэгъэзэщIэнукъым.

ХАБЗЭР БЫДЭН ЩХЬЭКIЭ

ЦIЫХУБЭ СУДХЭМРЭ ЗАСЕДАТЕЛХЭМРЭ ЩЫХАХЫНУМ ИРИХЬЭЛIЭУ

КПСС-м и ЦК-м партым и XXVIII съездым хуигъэхьэзыра платформэм къыщыгъэлъэгъуащ къэралым суд Iуэхур зэрыщыгъэувар хуабжьу егъэфIэкIуэн зэрыхуейр. Ар псом япэу хуэунэтIыпхъэщ щIэпхъаджагъэхэр гъэмэщIэным, къемызэгъ зылэжьам къыщIэмыкIуэным. Ар зэгъэхъулIэн папщIэ тезыр тезылъхьэхэр сгугъуу, хабзэм зы мащIэкIи емыбакъуэу къыхэхын хуейщ.

1989 гъэм декабрым и 1-м къару ягъуэтащ суд реформэм ехьэлIа документ зыбжанэм. Нэхъ мыхьэпэшхуэ зиIэр ССР-хэм я Союзымрэ союзнэ республикэхэмкIэ «Суд уэхэмI и IуэхукIэ» я законодательствэм и Лъабжьэхэрщ. Абы еубзыху судым общественэм щигъэзэщIэн хуей къалэныр. Щ1эуэ щытщ присяжнэхэр хэхыныр, язныкъуэ уголовнэ Iуэхухэр цIыхубэ заседатель пэхъыбэ хэту хэплъэныр. Административнэ, исполнительнэ производствэмкIэ судыщIэхэр цыIэн хуейуэ ягъэуващ. Iуэхур щызэхагъэкIэ уэчыпхэр жыджэру лэжьэнущ — цIыхур зэраубыду ахэр Iуэхум хыхьэнущ. Суд щIэным пыщIа псори хуитыныгъэкIэ зэхуагъэдэ.

«ССР-м судыщIэхэм щаIэ статусым и IуэхукIэ» ССР-м и Законыр япэ дыдэу ди къэралым къыщащтащ. Ар хуэгъэзащ судхэм я лэжьыгъэр егъэфIэкIуэн, абыхэм я Iуэхухэм зыри хэмыIэбэн папщIэ Iэмалхэр къызэгъэпэщыным.

Законым и ещанэ статьям щхьэхуэу щыубзыхуащ судыщIэмрэ цIыхубэ заседателхэмрэ зэрыхах, ахэр зэрытрагъэкI хабзэр. Ар хагъэхьащ ССР-м, РСФСР-м, КъБАССР-м я Конституцэхэм.

Иджы район (къалэ) цIыхубэ судхэри судыщIэхэри хэзыхыпыр Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м и Совет Нэхъыщхьэрщ.

КъБАССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и япэ организационнэ сессием судыщIэхэмрэ ди республикэм и Суд Нэхъыщхьэм хэтынухэмрэ хихынущ.

Къэбэрдей - Балъкъэр АССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и Президиумым и указкIэ цIыхубэ заседателхэр 1990 гъэм и апрель-майм хахын хуейуэ ягъэуващ. А Iуэхур зэфIагъэкIынущ цIыхубэ депутатхэм я район (къалэ) Советхэм я исполкомхэм.

Суд зыщIэну 36-м папщIэ цIыхубэ заседателхэу 2520-рэ хахын хуейщ, нэгъуэщIу жыпIэмэ, судыщIэ къэс 70 хуэдэу. Район (къалэ) цIыхубэ судхэм я заседателхэр цIыхухэр щылажьэ е цыпсэу щIыпIэхэм къыщызэрагъэпэщ зэIущIэхэм илъэситху пIалъэкIэ щыхах, нахуэу Iэ яIэтри. Суд нэхъыщхьэм и цIыхубэ заседателхэр илъэситху пIалъэкIэ хех КъБАССР-м и суд кэхъыщхьэм.

Къыхагъэбелджылык I ы н хуейщ цIыхубэ заседателхэр суд щIэным ехьэлIа Iуэхугъуэхэм зэрыхэтым советскэ судым хэлъ демократнер къызэригъэлъагъуэр. Абы зи суд ящIам и Iуэхум захуагъэр и лъабжьэу хэплъэн папщIэ Iэмал псори къызэIуех. ЗаконодательствэщIэм ипкъ иткIэ цIыхубэ заседателым суд зыщIэр зэрихъуэкI хъунущ, юридическэ щIэныгъэ иIэмэ.

ЩIэныгъэкIи Iуэхур зэфIэкIынукъым. Суд пщIэн щхьэкIэ гъащIэм кууэ хэпщIыкIыу, хабзэхэм ухуэIэкIуэу ущытын хуейщ. Дауи, суд зыщIэр нэмысыщхуэ зыбгъэдэлъ, гу къабзэ зиIэ, пщIэшхуэ зыхуащI цIыхуу щытын хуейщ.

СудыщIэхэм лэжьыгъэшхуэ зэфIагъэкI. 1989 гъэм и закъуэ ахэр хэплъащ уголовнэ Iуэхуу 2675-м, гражданскэ Iуэхуу 6440-м, административнэ Iуэхуу 7016-м. Исполнительнэ документу мин тIощIым щIигъу пхагъэкIащ.

Дэтхэнэ судми Iуэхур зэрызэфIигъэкIыфым, къэралымрэ цIыхухэмрэ я сэбэп зыхэлъхэр, я хуитыныгъэхэр зэрыхигъэкIыфIым елъытащ судхэм хуащI щIэр.

Абы и лъэныкъуэкIэ мыр жытIэфынущ: 1989 гъэм судым кIищта унафэхэм я процент 97-р нэхъыщхьэкIэ щыIэ органхэм ямыкъутэжу къагъэнащ. Язныкъуэ нэхъ мыхьэнэшхуэ зиIэ Iуэхухэм судхэр щыхэплъащ предприятэхэм, колхозхэм, совхозхэм. Общественностым и лIыкIуэхэр хэту суд щащIэ куэдрэ къэхъуащ.

Судхэм гулъытэшхуэ хуащI хабзэр къызэрыпсэухэр щхьэусыгъуэхэр зэхэгъэкIыным. Абы и лъэныкъуэкIэ увыпIэшхуэ яубыд судхэм ведомствэхэм, общественнэ организацэхэм яхуэгъэзауэ къащта документхэм. Ахэр щIэгъэкъуэн мэхъу кIэрыутIыщыгъэм, къэрал дисциплинэр къызэрыпсэухэм пэщIэтыным. Законым къулыкъущIэхэм къалэн ящещI судхэм езыхэр зи унафэщI организацэхэм яхуэгъэзауэ къащта унафэхэм икIэщIыпIэкIэ хэплъэну, цыIэ ныкъусаныгъэхэр ягъэкIуэдыкIыну.

Ауэ псори тэмэму щыту жыпIэныр къэмызэгъщ. Ди жагъуэ зэрыхъунущи, суд лэжьыгъэм щыуагъэхэри къыщагъэхъу. Яныныкъуэхэм дэж Iуэхур тэмэму зэхагъэкIыркъым, захуагъэ зыхэмылъ унафэхэр къащтэ. Хабзэм темыт дэтхэнэ унафэри, ар зы тIэкIукIэ фIэкIа абы къыщхьэщыкIми, цIыхухэми къэралми зэран яхуохъу. Абы езы судым и

ЩIэныгъэкIи Iуэхур зэфIэкIынукъым. Суд пщIэн щхьэкIэ гъащIэм кууэ хэпщIыкIыу, хабзэхэм ухуэIэкIуэу ущытын хуейщ. Дауи, суд зыщIэр нэмысыщхуэ зыбгъэдэлъ, гу къабзэ зиIэ, пщIэшхуэ зыхуащI цIыхуу щытын хуейщ.

СудыщIэхэм лэжьыгъэшхуэ зэфIагъэкI. 1989 гъэм и закъуэ ахэр хэплъащ уголовнэ Iуэхуу 2675-м, гражданскэ Iуэхуу 6440-м, административнэ Iуэхуу 7016-м. Исполнительнэ документу мин тIощIым щIигъу пхагъэкIащ.

Дэтхэнэ судми Iуэхур зэрызэфIигъэкIыфым, къэралымрэ цIыхухэмрэ я сэбэп зыхэлъхэр, я хуитыныгъэхэр зэрыхигъэкIыфIым елъытащ судхэм хуащI щIэр.

Абы и лъэныкъуэкIэ мыр жытIэфынущ: 1989 гъэм судым кIищта унафэхэм я процент 97-р нэхъыщхьэкIэ щыIэ органхэм ямыкъутэжу къагъэнащ. Язныкъуэхэм нэхъ мыхьэнэшхуэ зиIэ Iуэхухэм судхэр щыхэплъащ предприятэхэм, колхозхэм, совхозхэм. Общественностым и лIыкIуэхэр хэту суд щащIэ куэдрэ къэхъуащ.

Судхэм гулъытэшхуэ хуащI хабзэр къызэрыпсэухэр щхьэусыгъуэхэр зэхэгъэкIыным. Абы и лъэныкъуэкIэ увыпIэшхуэ яубыд судхэм ведомствэхэм, общественнэ организацэхэм яхуэгъэзауэ къащта документхэм. Ахэр щIэгъэкъуэн мэхъу кIэрыутIыщыгъэм, къэрал дисциплинэр къызэрыпсэухэм пэщIэтыным. Законым къулыкъущIэхэм къалэн ящещI судхэм езыхэр зи унафэщI организацэхэм яхуэгъэзауэ къащта унафэхэм икIэщIыпIэкIэ хэплъэну, цыIэ ныкъусаныгъэхэр ягъэкIуэдыкIыну.

Ауэ псори тэмэму щыту жыпIэныр къэмызэгъщ. Ди жагъуэ зэрыхъунущи, суд лэжьыгъэм щыуагъэхэри къыщагъэхъу. Яныныкъуэхэм дэж Iуэхур тэмэму зэхагъэкIыркъым, захуагъэ зыхэмылъ унафэхэр къащтэ. Хабзэм темыт дэтхэнэ унафэри, ар зы тIэкIукIэ фIэкIа абы къыщхьэщыкIми, цIыхухэми къэралми зэран яхуохъу. Абы езы судым и

СУРЭТЫМ: Налшык опытнэ заводым и фрезеровщик нэхъыфI Елисеев Андрейщ. Абы и махуэ кIалэныкъо процент 15—20-кIэ щIигъуу щимыгъэзащIэ къэхъуркъым.

Тезыхар
ЩОМАХУЭ Владимирщ.

ЗЭМАН КIЭЩIЫМ

щIыIэрыс гектар 2.200-рэ кIытхъ ящIащ Тэрч районым щыIэ «Ислъэмей» колхозым и механизаторхэм, гектар 1.000-м щIигъур зэтес ящIащ, бжьыхьэсэ гуэдзу гектар 300-м минеральнэ удобренэ халъхьащ.

Хьэцэпэцэ, Iусышхъэ къэкIыгъэхэр зезыхьэну звеноитI колхозым къыщызэрагъэпэщащи, ахэр бэджэнд лэжьэкIэм тету мэлажьэ. Абыхэм щIыхуу хэтыр куэд хъуркъым — механизатори 8-щ, ауэ опыт ин зиIэ, щIым и пIалъэ зыщIэ IэщIагъэлI IэкIуэлъакIуэхэщ.

Звенохэм хэт механизаторхэм зэман кIэщIым икIи нэхъыфIым горохымрэ авосымрэ я жылэхэр щIым хагъэзэгъащ, люцернэр тесэнри зэфIокI.

Кооперативыр хьэгъэщагъэ хуокIуэ

«Сантехник» кооперативыр Налшык «Водоканал» производственнэ управленэм къыщызэрагъэпэщащи щIыхэм нэхъыфIу коммунальнэ Iуэхутхьабзэ яхуэщIэным, псы зекIуапIэхэр, канализацэхэр ухуэным, зэгъэпэщыжыным, сантехническэ оборудованэр ремонт щIыным хуэунэтIауэ», — итщ кооперативым теухуауэ зэхальхьа тхылъым. Рабочэ кIару нэхъыщхьэу щытын хуейри обществено лэжьыгъэм хэмыт щIыхуэрщ.

«Сантехникым» лэжьыгъэ зэмылIэужьыгъуэхэр егъэзащIэ. Ауэ абы кIридзакъым щIыхуэзэм Iуэхутхьабзэ яхуэщIэныр социалистическэ законымрэ уставымрэ тетыныр. Абы щхьэкIэ кооперативым и председателым тезыр тральхьащ. Ауэ абы и ужькIи а Iуэхум и щытыкIэм зэхъуэкIыныгъэ игъэтакъым. 1988 гъэм абы хэхъуэу иIа сом 163.490-м щыщу щIыхуэм Iуэхутхьабзэу яхуищIар сом мин 84-рэ и уасэ къудейщ. Гъэ кIуам кIыхьхъуа сом 384.574-м щыщу сом 95.589-рэ и уасэщ Iуэхутхьабзэу гуащIэрыпсэухэм яхуищIар.

Догуэ щIыхуэр кооперативым и дэIэпыкъуэгъу хуэмеяуэ пIэрэ? Ар фIэщ щIыгъуейщ. Хэку заузыхуэм ветеран Еремеев Г. А. облсовпрофым мыпхуэдэу кIетх:

«Сэ Байсултановым и цIэкIэ щыIэ уэрамым тет ЖСК-м и унэжьым сыщопсэу. Абы и сантехникэр жьы хъуащи, си фэтэрым псы къыщыщIэуэ къохъу. Гъэ кIуам и бжьыхьэм Налшык «Водоканал» производственнэ управленэм лъэIу едгъэхьащ ди псэупIэм и сантехникэр зэрахъуэкIыну. Абы и унафэщI Носачев Ю. Г. а ди лъэIур «Сантехник» кооперативым и председатель Соблыр А. Хь. хунгъэхьыжащ. Абы мыгувэу кIигъэкIуащ лэжьыгъэу зэфIэгъэкIыи хуейр зыхуэдизыр зыгъэбелджылын IэщIагъэлIхэр. Дэри дыщыгуфIыкIащ ди лъэIур гъэзащIэным зэман дамыгъэкIыу яужь зэрихьам. АрщхьэкIэ абы щIэуэ хуагъэзар прораб Къалэм дигъэлъагъужа иужь, ди щхьэм денхъуэжащ. Ди пщIантIэм дэт псыкъуиным и задвижкэр зэрахъуэкIын щхьэкIэ сом 547-рэ ттын хуейуэ къытхуагъэувыщ. БлэкIа зэманхэм апхуэдэ лэжьыгъэм щхьэкIэ дэ ттыуэ щытар тумэнитIым нэблагъэт.

Апхуэдэ уасэр къыздрахам дыщIэупщIащ. КъызэрыщIэкIамкIи я щхьэм кърахри ягъэуват. Ауэ ар зэрызэхэдгъэкIам дэри фIым дыхущIакъым. Идиу «Водоканалми», «Сантехникми» ди Iуэху зэрахуэжьыркъым».

КъБАССР-м УасэмкIэ и къэрал комитетымрэ облсовпрофым и рабочэ къэпщытакIуэхэмрэ мызэрыщIа гъэщащи, лэжьыгъэ кIуэдым я уасэр хуэдиз 10—20-кIэ мыбы къыщIэтащ. Объект 33 къудейм я уасэм хуейм рэ сэмэгум къыIахамрэ сом 23.785-кIэ зэщIэлъщокI. ЗэрыгурыIуэгъуащи, уасэ дейр зи лъэныкъуэр лэжьыгъэхэр зыхуагъэзащIэ щIыхэркъым.

— Къэрал уасэм тещIыхьауэ дауэ уэзрыщэжьыр материалхэр лъапIейуэ бэзэрым къыщыщэхуу, — жеIэ кооперативым и председателым.

«Сантехникым» гъэ кIуам ищIа декларацэ (отчет) езы Соблырым и Iэ зэщIидзам доплъ. Абы итщ: «...материалхэр къащхьуным сом 45.871-рэ текIуэдащ, абы щыщу организацэхэмрэ къэрал сатумрэ я деж сом 32.954-рэ и уасэ къыщащэхуащ». Абы щыгуэми «Водоканалыр» нэгъуэщI организацэхэу зыхуэлэжьахэр пщIэшхун щIамыту техникэкIэ къадэIэпыкъуащ. Абы кърикIуэращи, абыхэм кооперативым къыIахын хуеям щыщу сом 21.029-рэ къыIахакъым, къэрал бюджетми халъхьакъым.

Зэрытлъагъущи, щхьэрытыщ уасэр зытехьэлъэр Еремеевхэ, ЖСК-м я зэкъуэкъым, атIэ коммунальникхэми къэралми ялъоIэс.

«Сантехникым» и декларацэхэр Iыгых Налшык горфом и лэжьакIуэхэми гу лъатакъым а кооперативым уставым къызэрыщытекIам. Апхуэдэу абыхэм я нэм къыфIэнакъым финанс дисциплинэр къызэрызэпаудар. Абыхэм ящыщу зыри игъэпIейтейкъым ныбжьыгъу Соблыр А. Хь. уголовнэ жэуапным зэрырашэлIам. Идиу псори ерыщу хущIокъуэ зи цIэр зыгъэулъыя «Сантехник» кооперативым «Коллектор» фIэщыным.

— Дэ Iэмал имыIэу Iэщ-Iыб тщIын хуейщ блэкIа зэманым къыттридза ныбжь гурымыхьыр, — жеIэ Соблыр А. Хь.

Гу лъумытэу къанэркъым, «Водоканал» производственнэ управленэм и начальник Носачев Ю. Г. и кооперативым хунIэ щытыкIэми. Облсовпрофым абы щыкIащ кооперативыр щхьэхуэу икIи и унафэм щIэмыту. Абы щыгуэми и сметэм Iэ тредзэ, «Сантехникым» лэжьыгъэу зыфIигъэкIри и планым хегъыхьэ. 1990 гъэм абы хунгъэуващ сом мин 80 и уасэ Iуэхутхьабзэ гуащIэрыпсэухэм яхуищIэну.

ЗэрыжаIащи, Iэ сэмэгум щIэм Iэ нжьыр щыгъуазэкъым.

ЯКОВЛЕВ П.,
облсовпрофым и пресс-центрым и референт.

ДЭ КЪЫТХУАТХ ПСАЛЪЭ ГУАПЭ ХУЖАIЭ

Псалъэ гуапэ куэд хужаIэ «Союзпечать» агентствэм и отделенэ Советскэ районым щыIэм и унафэщI Атасаовэ Зурият. А щIыхубз жыджэрыр илъэс 16-м щIигъуауэ пэрытщ газетхэмрэ журналхэмрэ щIыхуэм я деж нэгъэсыным и IэнатIэ мытынышым. Абы щыщу илъэс 13-м Гуэл ЩхъуантIэхэм щыIэ киоскым щылэжьащ.

Зурият иджы и къэрур ирехьэлIэ план гъэзэщIэным и мызакъуэу, Къэбэрдей-Балъкъэр тхакIуэхэр, абы-хэм я тхыгъэхэр нэхъыфIу тхылъеджэхэм яригъэщIыхунми. А щIыхубз гуащIафIэм ди лъэпкъхэм я хабзэхэр, культурэр къэгъэщIэрэщIэжыным теухуауэ IуэхугъуэфI куэд зэфIегъэкI. Ар хущIокъуэ пIалъэ-пIалъэкIэрэ къыдэкI газет, журналхэм щIыхуэр щыгъуазэ хуэщIыным, фIыуэ ригъэлъагъуным. Атасаовэм и лэжьыгъэр фIыуэ къызэригъэпэщым и мызакъуэу, езыми и зэфIэкIым, и щIэныгъэм зэрыхигъэхъуэным нужь итщ икIи къохъулIэ.

Атасаовэм къалэн мащIэ и щIэ дэлъкъым. Советскэ районым ит киоскхэр зыхуеину газет, журнал, адрей къыдэкIхэмкIэ къызэгъэпэщын, ахэр къезыгъэхьхэм я бжыгъэр нэхъыбэ щIыныр тыншкъым. Ауэ жыIэн хуейщ. Зурият зи унафэщI гупыр хъарзынэу я IэнатIэм зэрехъулIэр. Абы щыхьэт тохъуэ мызэ-мытIэу кърата Щ1ыхь тхылъхэр, саугъэтхэр.

КЪУРАШЭ Хь.

ПСАЛЪЭ ГУАПЭ КУЭД ХУЖАIЭ

Псалъэ гуапэ куэд хужаIэ «Союзпечать» агентствэм и отделенэ Советскэ районым щыIэм и унафэщI Атасаовэ Зурият. А щIыхубз жыджэрыр илъэс 16-м щIигъуауэ пэрытщ газетхэмрэ журналхэмрэ щIыхуэм я деж нэгъэсыным и IэнатIэ мытынышым. Абы щыщу илъэс 13-м Гуэл ЩхъуантIэхэм щыIэ киоскым щылэжьащ.

Зурият иджы и къэрур ирехьэлIэ план гъэзэщIэным и мызакъуэу, Къэбэрдей-Балъкъэр тхакIуэхэр, абы-хэм я тхыгъэхэр нэхъыфIу тхылъеджэхэм яригъэщIыхунми. А щIыхубз гуащIафIэм ди лъэпкъхэм я хабзэхэр, культурэр къэгъэщIэрэщIэжыным теухуауэ IуэхугъуэфI куэд зэфIегъэкI. Ар хущIокъуэ пIалъэ-пIалъэкIэрэ къыдэкI газет, журналхэм щIыхуэр щыгъуазэ хуэщIыным, фIыуэ ригъэлъагъуным. Атасаовэм и лэжьыгъэр фIыуэ къызэригъэпэщым и мызакъуэу, езыми и зэфIэкIым, и щIэныгъэм зэрыхигъэхъуэным нужь итщ икIи къохъулIэ.

Атасаовэм къалэн мащIэ и щIэ дэлъкъым. Советскэ районым ит киоскхэр зыхуеину газет, журнал, адрей къыдэкIхэмкIэ къызэгъэпэщын, ахэр къезыгъэхьхэм я бжыгъэр нэхъыбэ щIыныр тыншкъым. Ауэ жыIэн хуейщ. Зурият зи унафэщI гупыр хъарзынэу я IэнатIэм зэрехъулIэр. Абы щыхьэт тохъуэ мызэ-мытIэу кърата Щ1ыхь тхылъхэр, саугъэтхэр.

КЪУРАШЭ Хь.

IЭЩ ГЪЭХЪУНЫР IЭНАТIЭ НЭХЪЫЩХЬЭЩ

Фейдэ хэкIыпIэщ

Нобэ зэманым къигъэув Iуэхугъуэ нэхъыщхьэхэм ящыщ зыщ IэнатIэхэм лэжьыгъэр хэпщIыкIыу щегъэфIэкIуэныр, псалъэкIэ мыхъуу Iуэхукlэ экономикэр къэIэтыныр, япэкIэ кIуэтэныр. ИкIи зэхъуэкIыныгъэр гурэ псэкIэ дэзыIыгъэхэр, ар куууэ хэпщэным зи зэфIэкI псори езыхъэлIэхэр мы зэманым мэлъыхъуэ лэжьыгъэ къызэгъэпэщыкIэ нэхъыфIхэм. Къэбгъэлъагъуэмэ, ахэр къагъэсэбэпурэ, щIэныгъэм и ехъулIэныгъэхэр, опыт пэрытыр щIэгъэкъуэн къащIурэ, щIым, Iэщым хъеру къатым хагъахъуэ, мэкъумэшхэкI, IэщIхэкI къэлэжьыным текIуадэр ягъэмащIэ «Кэнжэ» совхозым и лэжьакIуэхэм. Псом хуэмыдэу а хозяйствэм Iэщ гъэхъуныр тэмэму къыщызэгъэпэщащ. Ар къалъытэри, абы къалэн щащIащ былым лъэпкъыфIхэр къагъэхъуныр. Iуэхур апхуэдэу зэрызэрахъуэкIам лъэныкъуэ зыбжанэкIэ сэбэпынагъ кърокIуэ. Япэрауэ, езы хозяйствэм Iэщ гъэхъуным псынщIэу зыщеужь. IэщхэкIыу кънлэжьы, къэралым ирищэм зэпымыууэ хохъуэ. ЕтIуанэрауэ, республикэм и колхозхэм, совхозхэм Iэщ лъэпкъыфIым къытепщIыкIа щIэжьей ярищэурэ, я хъубжэр фIыкIэ ярегъэхъуэж. Ещанэрауэ, Iэщ лъэпкъыфIым хъер нэхъыбэ къызэритым къыдэкIуэу, Iэщхэкlым и фIагъри къеIэт.

Иужьрей илъэсхэм совхозым республикэм и хозяйствэхэм, къэралым и щIыпIэ зыбжанэм жэмыщIэу, гууэ куэд ярешэ. Гъэ кIуам а бжыгъэр 155-м нигъэсри, абыхам къапэкIуауэ сом мин 490-рэ и кассэм хилъхьащ. Ищта псори фIы дыдэу къалъытащ. Апхуэдэ Iэщlэвыщlэр зезыхьэр, зыгъашхэр, къэзыгъэхъэр Унэжокъуэ Iэуес. КIэщт Мухьэдин, ЖьакIэмыхъу МуIэед, Бэрэгъун Абузадин сымэщ.

Зэрыжыгlащи, Iэщыхъуэхэр лэжьэкIэщIэм хуэкIуащ.

«Кэнжэм» и Iэщыхъуэхэм я егугъуныгъэм къыдэкIуэ фIыгъуэхэм нэмыщI совхозым пщIэшхуэ къыхуехь. Иужьрей илъэсхэм зыбгъупщIрэ абы къыхуагъэфэщащ СССР-м, РСФСР-м, КъБАССР-м я Бэракъ плъыжь зэIэпаххэр.

Планкlэ хозяйствэм иIэн гъуэт. Ерыскъы IэфIхэр хуащIэфI, щIэIэншэу ягъашхэу жыпIэ хъунущ. УнагъуэмкIи зыхуеинхэр ягъуэт. Гъавэ, кIэртIоф хуатх, Iэщ, джэдкъаз зезыхъуэхэм Iус зэхэлъ, мэкъумылэ ирашэ. Абыхэм я Iэщыр хъупIэкIэ къызэгъэпэщащ, жыг щIагъым мэкъупIэ къыщратукIым уи фIэщ ещI а мурадыфIхэри кэнжэдэсхэм зэрызрагъэхъулIэфынур. Къэбгъэлъагъуэмэ, махуэ къэс дэтхэнэ жэмми шэ килограмм 11,5—12 къыщIащ, центнер 42—43 къэралым ирашэ. МазитI блэкIам гъэ кIуам и апхуэдэ зэманым елъытауэ шэ центнери 145-кIэ нэхъыбэ къэралым иращащ. Дызэрыт мазэм а бжыгъэм хэхъуэнущ, гъэ кIуам нэхърэ шэ центнер 270—280-кIэ нэхъыбэ Iыхыпlэм ирагъэшауэ япэ кварталыр ялухынущ. Лэжьыгъэр ефIэкIуэху совхозым хэхъуэу. фейдэуэ нэхъыбэ къыIэрохьэ. Абы хозяйствэр здэщыIэ къуажэм зылеуэщI. Iэщыхъуэхэм я зэIуэпэщ псэукIэр къэIэтыным, къуажэр зэпэщ щIыным ахъшэу нэхъыбэ хухах. Совхозым и мылькукIэ Кэнжэ дащIыхьащ курыт школ етIуанэм, сабий садым папщIэ унэ дэгъуэхэр. Мы гъэми къуажэр зэIуэпэщ щIыным сом мелуанрэ мин 300-м нэс трагъэкIуэдэнущ. Поликлиникэ, тыкуэныхуэ къуажэм дащIыхьынущ, Iэщыхъуэхэм, механизаторхэм унэ хуащIынущ щIапIэ и гъусэурэ ирагъэшэнущ, километриблым щIигъум мывэкIэщIхъ тракIутэнурэ, траубэнущ, псым лъэмыкIыхуэ тралхьэнущ. Я мурадщ мыгувэу Культурэмкlэ унэр щIым щIадзэну, псыр, газыр зыдынэмысахэм хуашэ, нэгъуэщI лэжьыгъэ зыбжани зэфIагъэкIынущ. А псоми лэжьакIуэхэм я лъэр жан зэрищIынум шэч хэлъкъым.

ИНАЛ Ч.

ЩIЭУЭ КЪЭУНЭХУА, ХЬЭМЭ?

Инми цIыкIуми лъэпкъ хуэд дыда щыпсэу Курыт Азием племена, народ зэмылIэужьыгъуэ куэдыр щыазхэщыпсыхьыжу, нэгъуэщI теплъэ яIэу щIэрыщIэу къыщызэфIэувэжу игъащIэ лъандэрэ къокIуэкI. ГъэщIэгъуэнщ апхуэдэ щытыкIэхэм иту локайцхэр — Iэпхъуэшапхъуэу псэуа племенахэм ящыщ зыр — хъума зэрыхъуар. Хъыоарыжьхэм къызэрыхэщыкIымкIэ, псори зэхэту ахэр зэрыхъуу щытар цIыху 92-рэщ нкIи ди эрэм и 15-нэ лIэщIыгъуэм и кIэм — 16-нэ лIэщIыгъуэм и пэщIэдзэм Дашти — Кипчак я щIыпIэр, Волгэ псым и къуэкIыпIэ лъэныкъуэмкIэ щыпсэу, ябгынэри Курыт Азием и губгъуэ хуитхэм Iэпхъуэхэщ. Локайцхэм я нэхъыбапIэр нобэ щIипсэур Таджикистаныр, ЗэрыхуагъэфащэмкIэ, абыхэм я бжыгъэр мини 100-м щыIэрохьэ. Ауэ апхуэдэу лъэпкъ щыIэу къилъытэну зыри хуейкъым. Ар захуагъэ-тIэ?

— Си лъэпкъагъу псоми я паспортхэм «зыщыщ лъэпкъыр» жыхуиIэм деж иратхэр «узбек» жиIэущ, — къысхуеIуатэ Султанобад къуажэм историемкIэ щIэзыгъадиэ, локайсхэ общинэм и унафэщI Сангов Н. — Дауэ щымытми апхуэдэ тхыгъэр уи фIэщ щIыну ухэтщ, ауэ уи гум пхутегъахуэркъым. Узбекхэмрэ дэрэ дапхуэдизкIэ дызэмыщкьми, ди тхыдэ гъуэгухэр сыт хуэдэу зэхэмыхьами, ди культурэхэм я хабзэхэр зэщхьми, дэ дылъэпкъ зырызщ.

Си псалъэгъум къызэрилъытэмкIэ, абы и лIакъуэхэр, къурш лъагэхэмрэ псы уэрхэмрэ адрей лъэпкъхэм пазэщIа щIауэ, жыдкэру хэтынкIэ хъуакъым щIыпIэм щыпсэу племенахэр зыуэ щыт узбек народым щыхуэкIуэм. Локайцхэр тхыдэм ибгъукIэ къыщына хуэдэу къыщIидзащ. Абыхэмрэ адрей лъэпкъхэмрэ зэрызэщхьэр нэхъ мащIэ, зэрызэщхьэщыкIэр нэхъыбэ хъууэрэ къекIуэкIащ. Зэмыщхьыныгъэр, Санговым зэрижиIэмкIэ, апхуэдизыу ин хъуащи, нобэ къэплъытэ хъунущ лъэпкъыщIэ къэхъуауэ.

Апхуэдэу къэплъытэныр дауэ къезгъэр племенной зэхущытыкIэхэр кIуэну историческэкIэ къэхъуа, щIыналъэ пыухыкIа зыныгъ, зи бзэ, зи хабзэхэр, зи мифологие зиIэж щIыху сообществэ къызэрыкI «народность» псалъэм?

«ЩIыналъэ пыухыкIам» и гугъу щIыпмэ, ди жагъуэ зэрыхъунщи, ар къыщытхуэгъэтар илъэс тхуэцI и пэкIэ къыдагъэкIа, Таджикистаным трацIыкIа картэхэрщ. Локай — Таджикскэ район жиIэу иту, Республикэм щыIэ административнэ гуэшыкIэхэм ящыщ зым и цIэм къыбжиIэрт а щIыпIэм щыпсэухэм я этническэ сообществэ хэха зэрыIуу щыпсэуауэ къызэралытар. Нэхъ ижькIэ районым и цIэр яхъуэжащ. Локайц мин куэдрэ щыпсэуащ Таджикистаным, Узбекистаным, Киргизием, Туркмением, Казахстаным, Украинэм, Белорусием, Молдавием, Прибалтикэм, Къэзэхъстэным, Къырымым, Дальнэ Востокым, Сахалин, Камчатка, Курил утрауэ щыпсэу. Ауэ абыхэм апхуэдэу зэрыщIэхъуэпсыр щIэныгъэ-лъэныкъуэкIэ къэхъуар мащIэ. Ар зи Iэтащхьэ фирмэм ищI ныбжьыкIэ зэрызэхэтхъуэхэр зэрызэхэтхъуафIэр, зэрымылъагIэр, зэрымылъагIэр, зэрыбыдэр куэдым ящIэрт. Хэт ар — Томаш Батэр?

1914 гъэм Угерске-Градиште къалэм щалъхуащ. Чехословакиэ сату академием, итIанэ Англием щеджащ. Нотимекс информационнэ агентствэм хъыбар къызэритамкIэ, ООН-м и генеральнэ секретарым и лIыкIуэу Швейцарием и къалащхьэм щылажьэ Хавьер Сотэ апхуэдэу жиIащ. Зэпсэлъэн зэрыщIадзэнум теухуа зэгурыIуэныгъэм лъэныкъуитIми Iэ тридзащ.

ХЕЛЬСИНКИ. Европейскэ Iуэху гуэрхэм зэдэууэ зегъэужьыным, къэралхэр зэрызэдэлажьэм нэхъри зегъэубгъуным, ахэр мамыру зэрызэдэпсэуным нэхъри къалэн нэхъапэ иджыпсту щIыIэкъым, жиIащ Европэм и советым и генеральнэ секретарь Катерин Лалюмьер. Ар Финляндием щыIащ. Генеральнэ секретарыр абы щыгъуэ президент Маунэ Койвистэ, премьер-министр Харри Холкери, къэралым и адрей унафэщIхэм яхуэзащ.

Советскэ Союзым, КъуэкIыпIэ Европэм щекIуэкI Iуэхутъуэшхуэхэм, народхэм я политическэ жэрдэмым зэи хуэмыдэжу зэрызиIэтам къыхэкIыу Европэм зихъуэжащ, дэ ди пщэм дэлъ къалэнхэми куэдкIэ хэхъуащ, жиIащ абы.

ПАРИЖ. Германиер зэгуэгъэхъэжын щхьэкIэ ФРГ-мрэ Европэм ис къэрал язныкъуэхэмрэ къанэ щымыIэу зэгурыIуэн хуейщ. Абы Европейскэ сообществэм хыхьэ къэрал пщыкIутIыр хэмыту хъунукъым. Апхуэдэу щыжаIащ Европейскэ парламентым иджыблагъэ Страсбург щригъэкIуэкIа зэIущIэм хэтхэм. Депутатхэм къыхагъэщащ ГДР-м зэрыдэIэпыкъуну программэ сообществэм зэхилъхьэн зэрыхуейр.

ДЕЛИ. Индием нэгъуэщI къэрал IуэхухэмкIэ и министерствэм и лэжьакIуэм жиIащ Пакистаным и унафэщIхэм Индием хуэгъэзауэ хабзэншагъэр зэралажьыр, а щIыпIэм мамырыгъэр щыгъэбыдэным ахэр зэран зэрахуэхъур.

(ТАСС, апрелым и 5-м).

ГДР. Мазэр щIубыд лъэхъэнэр мы гъэм февралым и 9-м сыхьэтыр 18-рэ дакъикъэ 45-м Ратушэ плъыжь чэщанэм и деж щытрихащ Берлин и сурэттехым, етх АДН агентствэм. (ТАСС).

ДУНЕЙР НОБЭ

ИУЖЬ СЫХЬЭТЫМ

ВАШИНГТОН. СССР-м нэгъуэщI къэрал Iуэхухэмкlэ и министр Э. А. Шеварднадзерэ США-м и къэрал секретарь Джеймс Бейкеррэ американскэ къалащхьэм щызэпсалъэ. Къэрал департаментым кьызэрилъытэмкIэ, иджыпсту Iамал щыIэ мэхъу США-мрэ СССР-мрэ я зэпыщIэныгъэр дэпэкIи ирагъэфIэкIуэну.

Михаил Горбачев Советскэ правительствэм и политикэмрэ и лажьыгъэмрэ куэдкIэ щызэрихъуэкIа 1985 гъэ лъандэрэ дэ Советскэ Союзым дызэрыщыIар ефIэкIуащ, къегъэлъэгъуэ США-м и къэрал щIыб политическэ ведомствэм. ЗэхъуэкIыныгъэмрэ нахуагъэмрэ тету Москва нэгъуэщI къэралхэм зэрапыщIам зригъэубгъуащ. А зэхъуэкIыныгъэхэм дэпэкIи пащэнущ. Абыхэм япкъ иткIэ США-мрэ СССР-мрэ я зэпыщIэныгъэри ефIэкIуэнущ.

ООН. Къуэдзэ Европэм ис къэрал 12-м, апхуэдэу Австралием, Канадэм, Мексикэм я щIыхуэм я нэхъыбэр зэрепльымкIэ, Лъэпкъ Зэгуэтхэм я Организацэм и Генеральнэ Ассамблеим, Канадэм, Мексикэм я щIыхуэм я нэхъыбэр зэрепльымкIэ, Лъэпкъ Зэгуэтхэм я Организацэм дунейр мамыру гъэпсэуным теухуауэ сэбэпынагъ зыпылъ Iуэхухэр елэжь. ООН-м и штаб-фэтэрым трыригъэдза документым апхуэдэу итщ. Ар щIыхуэхэм зэрахэуплъэкIыхьам тету кьыдагъэкIащ.

ООН-м и генеральнэ секретарь Хавьер Пресс де Куэльяр жиIащ зэупщIа щIыхуэхэм апхуэдэу зэрыжаIам хуабжьу зэрыщыгуфIыIар. Абы кьегъэлъагъуэ ООН-м лэжьыгъэу зэфIигъэкIэхэм я мыхьэнэр абыхэм къызэралъытэр. Абы къару куэд ирехьэлIэ щIыпэныкъуэкIу Iуэхухэм унафэ тещIыхьыным, къэралхэр мамыру зэдагъэлэжьэным.

МЕХИКЭ. Къэралым зауэр щыгъэувыIэным теухуауэ Сальвадорым и правительствэмрэ Фарабундэ Марти и цIэр зезыхьэ Лъэпкъ Щхьэхуитщ1ыжакlуэ фронтымрэ я лIыкIуэхэм майм и пэм Женевэ щызэпсалъэу щIадзэнущ. Нотимекс информационнэ агентствэм хъыбар къызэритамкIэ, ООН-м и генеральнэ секретарым и лIыкIуэу Швейцарием и къалащхьэм щылажьэ Хавьер Сотэ апхуэдэу жиIащ. Зэпсэлъэн зэрыщIадзэнум теухуа зэгурыIуэныгъэм лъэныкъуитIми Iэ тридзащ.

ХЕЛЬСИНКИ. Европейскэ Iуэху гуэрхэм зэдэууэ зегъэужьыным, къэралхэр зэрызэдэлажьэм нэхъри зегъэубгъуным, ахэр мамыру зэрызэдэпсэуным нэхъри къалэн нэхъапэ иджыпсту щIыIэкъым, жиIащ Европэм и советым и генеральнэ секретарь Катерин Лалюмьер. Ар Финляндием щыIащ. Генеральнэ секретарыр абы щыгъуэ президент Маунэ Койвистэ, премьер-министр Харри Холкери, къэралым и адрей унафэщIхэм яхуэзащ.

Советскэ Союзым, КъуэкIыпIэ Европэм щекIуэкI Iуэхутъуэшхуэхэм, народхэм я политическэ жэрдэмым зэи хуэмыдэжу зэрызиIэтам къыхэкIыу Европэм зихъуэжащ, дэ ди пщэм дэлъ къалэнхэми куэдкIэ хэхъуащ, жиIащ абы.

ПАРИЖ. Германиер зэгуэгъэхъэжын щхьэкIэ ФРГ-мрэ Европэм ис къэрал язныкъуэхэмрэ къанэ щымыIэу зэгурыIуэн хуейщ. Абы Европейскэ сообществэм хыхьэ къэрал пщыкIутIыр хэмыту хъунукъым. Апхуэдэу щыжаIащ Европейскэ парламентым иджыблагъэ Страсбург щригъэкIуэкIа зэIущIэм хэтхэм. Депутатхэм къыхагъэщащ ГДР-м зэрыдэIэпыкъуну программэ сообществэм зэхилъхьэн зэрыхуейр.

ДЕЛИ. Индием нэгъуэщI къэрал Iуэхухэмкlэ и министерствэм и лэжьакIуэм жиIащ Пакистаным и унафэщIхэм Индием хуэгъэзауэ хабзэншагъэр зэралажьыр, а щIыпIэм мамырыгъэр щыгъэбыдэным ахэр зэран зэрахуэхъур.

(ТАСС, апрелым и 5-м).

ТОМАШ БАТЯ: ХЭТ АР?

— Мыбы сыкъэкIуэну Iэмал зэрызгъэтам сыщогуфIыкI, — жиIащ Чехословакием и къалащхьэм и аэропортым къыщытIыса кхъухлъатэм кьикIа лIым. Абы Прагэ дэс цIыху минхэр IущIэрт. Илъэс 50 хъурт дуней псом цыщIэрыIуэ вакъэ фирмэр зей Томаш Батя и хэкум зэрыщымыIэрэ.

«Бата лилитед» фирмэм и президент. «Бата файнэншил груп» корпорацэм и Iэтащхьэ, канадскэ правительствэмрэ ООН-м и организацэ хэха зыбжанэмрэ я чэнджэщагъу. «Бата индастриз» советым и председателыр цIыхубэм ящыгъэгъунщэн щхьэкIэ пропагандэм хуэзфIэкI кьигъэнакIым. Абы капиталистлъэныкIи, папэ зимыIэкIи, мыукIытэу цIыхухэр зыгъэпщылIкIи, цIыхубэм я ахъщэр зыдагъэуу Канадэм. кIуэжакIи едгэрт. Аращхьэкlэ Чехословакием, СССР-ри яхэту, адрей къэрал Iэджэми цыпсэухэр абы зэрепльэр нэгъуэщIут. Ар зи Iэтащхьэ фирмэм ищI вакъэ зэмылIэужьыгъуэхэр зэрызэхэтхъуафIэр, зэрымылъагIэр, зэрыбыдэр куэдым ящIэрт. Хэт ар—Томаш Батэр?

1914 гъэм Угерске-Градиште къалэм щалъхуащ. Чехословакиэ сату академием, итIанэ Англием щеджащ. Нотимекс информационнэ агентствэм хъыбар къызэритамкIэ, ООН-м и генеральнэ секретарым и лIыкIуэу Швейцарием и къалащхьэм щылажьэ Хавьер Сотэ апхуэдэу жиIащ. Зэпсэлъэн зэрыщIадзэнум теухуа зэгурыIуэныгъэм лъэныкъуитIми Iэ тридзащ.

ХЕЛЬСИНКИ. Европейскэ Iуэху гуэрхэм зэдэууэ зегъэужьыным, къэралхэр зэрызэдэлажьэм нэхъри зегъэубгъуным, ахэр мамыру зэрызэдэпсэуным нэхъри къалэн нэхъапэ иджыпсту щIыIэкъым, жиIащ Европэм и советым и генеральнэ секретарь Катерин Лалюмьер. Ар Финляндием щыIащ. Генеральнэ секретарыр абы щыгъуэ президент Маунэ Койвистэ, премьер-министр Харри Холкери, къэралым и адрей унафэщIхэм яхуэзащ.

Советскэ Союзым, КъуэкIыпIэ Европэм щекIуэкI Iуэхутъуэшхуэхэм, народхэм я политическэ жэрдэмым зэи хуэмыдэжу зэрызиIэтам къыхэкIыу Европэм зихъуэжащ, дэ ди пщэм дэлъ къалэнхэми куэдкIэ хэхъуащ, жиIащ абы.

ПАРИЖ. Германиер зэгуэгъэхъэжын щхьэкIэ ФРГ-мрэ Европэм ис къэрал язныкъуэхэмрэ къанэ щымыIэу зэгурыIуэн хуейщ. Абы Европейскэ сообществэм хыхьэ къэрал пщыкIутIыр хэмыту хъунукъым. Апхуэдэу щыжаIащ Европейскэ парламентым иджыблагъэ Страсбург щригъэкIуэкIа зэIущIэм хэтхэм. Депутатхэм къыхагъэщащ ГДР-м зэрыдэIэпыкъуну программэ сообществэм зэхилъхьэн зэрыхуейр.

ДЕЛИ. Индием нэгъуэщI къэрал Iуэхухэмкlэ и министерствэм и лэжьакIуэм жиIащ Пакистаным и унафэщIхэм Индием хуэгъэзауэ хабзэншагъэр зэралажьыр, а щIыпIэм мамырыгъэр щыгъэбыдэным ахэр зэран зэрахуэхъур.

(ТАСС, апрелым и 5-м).

Доlэпыкъу

Афганистан Республикэм и правительствэм хъыбар къызэритамкIэ, къэралым зауэ къызэрыщыхъейрэ предприятэу миным щIигъу, школу мини 2-м нэблагъэ, лъэмыжу 350-рэ, узыншагъэр зыхъумэ Iуэхущ1апIэу 130-рэ, автомобиль куэд якъутащ. Псори зэхэту абы доллар меларди 10 и уасэ хэщIыныгъэ игъуэтащ. Республикэр зэфIэгъэувэжыным сэбэпшIхуэ хуэхъуэ хуейщ Афганистаным дэIэпыкъуныгъэ етыным теухуауэ ООН-м нубзыхуэ программэр — «Мамырыгъэ» лэжьыгъэ зыфIащар.

Ерыскъыхэкlэмрэ хьэпшIэмрэ зэрылъ мафIэгу Финляндием икIри нэгъабэ октябрым Термез кIуащ. ЕтIуанэ мафIэгум а къалэм февралым и 4-м гуэдз тохмини 2, къэкIыгъэ дагъэ, тепIэнщIэлъын, щыгъын, сабийхэм щхьэкIэ пычыны, «дэIэпыкъуэгъу псынщIэ» машинэхэр, зэпкъралъхьэ складхэр ишащ. А хьэпшIэхэмрэ ерыскъыхэкIэхэмрэ Батиканым, Советскэ Союзым, Норвегиием, Бельгиием, «Зэгъусэу мамырыгъэм дыхущIэкъунщ» фондым хурагъэщащ.

Программэр гъэзэщIэным теухуауэ ООН-м куэд илъэдзэхэм щыпсэухэм ираты-нущ.

Мы гъэм февралым мафIэгу зыбжанэ Франциеи зэригъэпэщащ езым я республикэм ирит гуэдз тохмини 20-р яшэн щхьэкIэ. Апхуэдэ мафIэгухэр Финляндиеми икIынущ. Ахэр, Советскэ Союзым и щIыналъэмкIэ икIынурэ, Афганистаным кIуэнущ. А лэжьыгъэр СССР-м ГъущI гъэзэгъэмкIэ и министерствэмрэ «Союзтранзит» советскэ фирмэмрэ зэщIагъэуIуэнущ.

Жылэн хуейщ республикэм зауэ зэрыщекIуэкIым къыхэкIыу а лэжьыгъэр зэфIэгъэкIыгъуей зэрыхъур, лажьэ зимыIэ цIыхубэхэм, сабийхэм балъхъ зэрателъыр.

Афганистаным дэIэпыкъуныгъэ етыным теухуауэ ООН-м нубзыхуэ программэр гъэзэщIэн папщIэ СССР-м дяпэкIи хуэфIэкI псори илажьыну и мурадщ.

САЗУТОВ Виктор.
(АПН).

СССР-м ИIЭПХЪУКIЭХЭМРЭ ИЗРАИЛЫМ И МУРАДХЭМРЭ

Советскэ Союзым иIэпхъукI цIыхуэр Израилым кънубыда палестиныцIэм прагъэтIысхьэну израильскэ властхэр зэрыхущIэкъум советскэ-хьэрып зэхущытыкIэхэм мыразыныгъэ гуэрхэр хэлъу щытам къыщыгъэлъэгъуащ. Ар зэрыхъуар мыгувэу Израилым и премьер-министр Ицхак Шамир Москва щыIэ зэIущIэ-зэхэсыгъуэхэм хэлэжьэ делегацэм и унафэщI Примаковрэ Горбачевыр зэрыгъэцIыхуну щIэтхэ-щIэтхэу Израилым щыIэ Советскэ Союзым и консульствэр къызэIуихыну хуейуэ Шамир Горбачевым къыхилъхьащ. Ар зэрыхъуар мыгувэу Израилым и премьер-министр Ицхак Шамир Москва щыIэ зэIущIэ-зэхэсыгъуэхэм хэлэжьэ делегацэм и унафэщI Примаковрэ Горбачевыр зэрыгъэцIыхуну щIэтхэ-щIэтхэу Израилым щыIэ Советскэ Союзым и консульствэр къызэIуихыну хуейуэ Шамир Горбачевым къыхилъхьащ. Ар зэрыхъуар мыгувэу Израилым и премьер-министр Ицхак Шамир Москва щыIэ зэIущIэ-зэхэсыгъуэхэм хэлэжьэ делегацэм и унафэщI Примаковрэ Горбачевыр зэрыгъэцIыхуну щIэтхэ-щIэтхэу Израилым щыIэ Советскэ Союзым и консульствэр къызэIуихыну хуейуэ Шамир Горбачевым къыхилъхьащ.

Ар зэрыхъуар мыгувэу Израилым и премьер-министр Ицхак Шамир Москва щыIэ зэIущIэ-зэхэсыгъуэхэм хэлэжьэ делегацэм и унафэщI Примаковрэ Горбачевыр зэрыгъэцIыхуну щIэтхэ-щIэтхэу Израилым щыIэ Советскэ Союзым и консульствэр къызэIуихыну хуейуэ Шамир Горбачевым къыхилъхьащ.

Ар зэрыхъуар мыгувэу Израилым и премьер-министр Ицхак Шамир Москва щыIэ зэIущIэ-зэхэсыгъуэхэм хэлэжьэ делегацэм и унафэщI Примаковрэ Горбачевыр зэрыгъэцIыхуну щIэтхэ-щIэтхэу Израилым щыIэ Советскэ Союзым и консульствэр къызэIуихыну хуейуэ Шамир Горбачевым къыхилъхьащ.

Ар зэрыхъуар мыгувэу Израилым и премьер-министр Ицхак Шамир Москва щыIэ зэIущIэ-зэхэсыгъуэхэм хэлэжьэ делегацэм и унафэщI Примаковрэ Горбачевыр зэрыгъэцIыхуну щIэтхэ-щIэтхэу Израилым щыIэ Советскэ Союзым и консульствэр къызэIуихыну хуейуэ Шамир Горбачевым къыхилъхьащ.

...гуэми зи нэщэнэ щхьэхуэхэр зиIэж бзэр хъума хъунымкIэ. Ди жагъуэ зэрыхъунщи, локайцхэм езыхэм я тхыбзэ, буквархэр яIэкъым. Хъыбарыжьхэр, таурыхъхэр, уэрадхэр, усэхэр хъума зэрыхъур зы жьэм жьэдэкIым адрейм жьэдыхьэурэщ. Школхэм зэрыщрагъаджэр литературнэ узбекыбзэщ, анэдэлъхубзэ псалъэкIэм сабийр къыщалъхуа махуэм щыщIэдзауэ щIагъэдэIу.

Сытым щхьэкIи къэмынэу, локайцхэм быдэу яIыгъыжщ ...

...ность» псалъэм?

«Щыналъэ пыухыкIам» и гугъу щIыпIэ, ди жагъуэ зэрыхъунщи, ар къыщыт-хуэгъуэтар илъэс тхущI и пэкIэ къыдагъэкIа, Таджикистаным трацIыкIа картэхэрщ. Локай — Таджикскэ район жанэу иту, Республикэм щыIэ административнэ гуэщыкIэхэм ящыщ зым и цIэм къыбжиIэрт а щыпIам цIыхухэм я этническэ сообществэ хэха зэгуэу щыпсэуэу къызэралъытэр. Нэхъ жыжькIэ районым и цIэр яхъуэжащ. Локайц мин куэдхэр Вахш аузым дэлъ щыщIэхэм ягъэIэпхъуащ а щыпIэм щIэуэ щыщыт къэкIыгъэр — бжьэхуцыр ящIэи папщIэ.

— Ауэ абы къикIыркъым дэ зэпыщIэныгъэ димыIэжу дыпсэу хъуауэ. Хьэуэ, дэ зэкIэщIэдза дыхъуакъым, — жеIэ Султанобадскэ къуажэ Советым и председатель Солиев Х. — Езы Султанабад зы унагъуэм хуэдэу локайц мини 8-м нэблагъэ цIопсэу, Ляур поселкэм — мини 9, Зайнабад — мин 28-рэ... Ар игъащIэ лъандэрэ ди псэупIэ щIыпIэхэрщ. ЩIыпIэщIэхэми си хэкъуэгъуэхэр зэуIуу итIысхьахэщ.

Апхуэдэ тIысыкIам Iэмал къет узбекыбзэр зыгуэркIэ уигу къэзыгъэкIыж, абы щыгъ

ЛЪЭПКЪЫМ И ЗЭФІЭКІЫР ЗИ ЩАПХЪЭ

Лъэпкъ зэхэщІыкІым зэрыкІэтыр ди зэманым и фІыпІэм щыщщ. ЦІыхубэм и гупсысэм, гуращэм лъагапІэ шигъуотыр щІэныгъэмрэ художественнэ Іэужьымрэ нэсамэщ. А лІэужьыгъуэхэм щыщщ лъэпкъым и Іуэрыіуатэр.

Ди Іуэрыіуатэр хъумэнымкІэ фІыщІэ ябгъэдэлъу убж хъунущ ди университетымрэ (мыбы Іуэрыіуатэр студентхэм щадж), щІэныгъэ-къэхутакІуэ институтымрэ. Институтым Іуэрыіуатэр зэхуехьэсыж. едж, нэхъыфІыр къыхех. зэрегъэзэхуэ тхылъу къыдегъэкІ. Ауэ Іуэрыіуатэр нэсу хъума шыхъур, уеджэм къыщымынэу — зэхэпхыу, зэхэпхмн къыщымынэжу, плъагъуу, къоІусэу щытмэщ, кІэщІу жыпІэмэ, псэ хэту дунейм тетмэщ. А псэр абы хэлъхьэи къалэн мытыншыр я пщэ илъщ культпросвет лэжьыгъэмрэ цІыхубэ творчествэмрэ я къызэгъэпэщыкІэм елэжьхэм ди методическэ центрымрэ абы къепха клуб Іуэхущіапіэхэмрэ.

Мы Іуэхур Тэрч районым зэрыщекІуэкІым теухуауэ щытащ ди республикэм Культурэмкіэ министерствэм и коллегием и заседанэу иджыблагъэ Красноармейскэ къуажэм щекІуэкІар.

Абы и пэ кІихуэу министерствэм, ди центрым, Тэрч районсполкомым культурэмкІэ и отделым я лэжьакІуэхэм щыгъуазэ защІащ Іуэрыіуатэм епха лэжьыгъэхэр районым зэрыщаубзыху, гъэзэщІа зэрыщыхъу щІыкІэм.

Жыіэн хуейщ Іуэрыіуатэм иджыпсту хуэдэу гулъытэ зэи ди лэжьапІэхэм щыхуащІу зэрыщымытар. Дэтхэнэ клуб лэжьакІуэми зэрыхуэзэфІэкІкІэ єубзыху абы епхауэ къыпэщылъыр. Хэт уэрэдыжьхэр жызыІэ гуп къызэрегъэпэщ, хэти лъэпкъым и хабзэм щыщхэр къегъэлъагъуэ, хэти лъэпкъ пшыналъэхэр зыгъэзащІэ гуп иІэщ, хабзэжьхэм епха упщІэхэмрэ абыхэм теухуа жэуапхэмрэ къыщыІу зэІущІэхэр ирегъэкІуэкІ.

ФІыщ клуб лэжьакІуэхэм цІыхубэм ижь лъандэрэ къалэгъуэгурыкІуэхэм зэрызыхуагъазэр, лъэпкъ шхыныгъуэхэмрэ Іэщіагъэ дахэхэмрэ зэрызыщамыгъэгъупшэр. Апхуэдэхэри коллегием хэтхэм щалъэгъуащ Красноармейскэ къуажэм.

Мыбы хэтащ район библиотекэ лэжьакІуэхэм я Іэужьи — абыхэм къызэрагъэпэщащ Іуэрыіуатэм пыщІа художественнэ, нэгъуэщІ тхылъхэм я выставкэ. Выставкэр псоми къаплъыхьа ищькІэ, коллегием хэтхэр, зэІущІэм кърагъэблэгъахэу Тэрч. Прохладнэ, Совет, Аруан районхэм кьикІахэр, къуажэдэсхэр ирагъэплъащ Іуэрыіуатэр районым нэхъыфІу щызезыхьэхэм я концертышхуэ.

Концертым щІидзащ Тэрч къалэм дэт музыкальнэ еджапІэм и сабий гупу адыгэ пшынэм зезыгъасэхэм я пшыналъэ гуакІуэхэмкІэ. Сабийхэм пэублэ зэращІар нэщэнэфІщ — Іуэрыіуатэр цыпсэунур, абы адэкІэ зыщиузэщІынур абыхэм яІурытлъхьэмэщ. Пшынауэ ныбжьыщІэхэм унафэщІу яхэтащ ахэр езыгъаджэ Зэрамыщіэ Заретэ. Заретэ хуабжьу жыдэзэру зэхуехьэс лъэпкъ пшыналъэхэр. Абы и нэ цокІ ахэр тхылъу къыдигъэкІыну.

Концертыр хъэлэмэт зыщІам щыщщ Курп Ищхъэрэ къикІа, Іэпэпшынэхэм Іэкіуэлъакіуэу еуа щІалэ гупыр. Абы гум дыхьэу егъэзащІэ адыгэ, балъкъэр, шэшэн, ингуш, осетин пшыналъэхэр. Апхуэдэ дыдэу зыкъагъэлъэгъуащ Плановскэ къуажэм щыщ, адыгэ пшынэм. накъырэм, сэнджэлычым зэгурыІуэу зэдеуэ щІалэхэм. Терекскэ къуажэм Дадэ Тимур и унафэщІу къикІа гупым къигъэлъэгъуащ адыгэ хабзэжьхэм щыщу «нысэгъэунэхур».

ФІыщІэрэ щытхъурэ хуэфащэщ езы Красноармейскэ къуажэм щыпсэу, зи ныбжьыр илъэс 70-м щІигъуа Мамедов Ислъам. Абы и лъэпкъэгъухэр (тыркухэр) хэту къызэригъэпэщащ цІыху пщыкІутІ хъу гуп. Ислъам накъырэ зэмылІэужьыгъуэхэм еуэ къудейкъым, ахэри сэнджэлычри и Іэкіэ ещІ. Мамедовым и гупыр еуащ я лъэпкъ накъырэхэм, уэрэд жаІащ, дахэу къэфащ. Концертыр езыгъэкІуэкІар тепсэлъыхьащ зыкъэзыгъэлъэгъуахэм, абыхэм я Іуэхущіафэмрэ я псэукІэмрэ.

Апхуэдэ зыкъэгъэлъэгъуэкІэр уи нэгу щІэкІа, абы Іэгуауэ макъыу къыхуаІэтар зэхэпха ныжькІэ ди Іуэрыіуатэм и лІэужьыгъуэхэр зэрыт тхылъ тхуримыкъумкІэ дэІэпыкъуэгъу хъуфыни диІэ хуэдэт — щІэныгъэ-къэхутакІуэ институтым илъэс куэдкІэ зэхуихьэса фондыращ зи гугъу сщІыр. Ауэ а фондым унгу къегъэкІыж Хъуэжэ и къундэпсор... Зи къуэ сымаджэу хэлъ зылІ Хъуэжэ и къундэпсо илъэсибл зи ныбжьым щыщу зы Іубыгъуэ хущхъуэу къызэт щыжриІэм, иритакъым. «Ар япэ къэсым есту щытамэ, илъэсибл хъурэтІ» — жиІэри. Зэхуэхьэсауэ щыІэ Іуэрыіуатэр Хъуэжэм и къундэпсо щІын хуейкъым. Институтым и щІэныгъэлІхэр чэнджэщэгъуэшхуи яхуэхъуфынут ди клуб лэжьакІуэхэм...

Іуэрыіуатэр лъэпкъым зэдайщ, псоми зэдахъумэн хуейш, дахагъэмрэ акъылымрэ я мылъкущ.

Ди Іуэрыіуатэм тепсэлъыхь еджагъэщхуэхэм я тхыгъэри тхылъым тедза таурыхъ, уэрэдыжь, пшысэхэри Іуэрыіуатэм и фэеплъ къудейуэ аращ. Абыхэм псэ къышызыгъэлІэжыр Красноармейскэ къуажэм зыкъызыгъэлъэгъуахэм хуэдэхэрщ. Апхуэдэ гупхэр нэхъыбэ щІын, я зэфІэкІыр егъэфІэкІуэн хуейщ. Ар лъэпкъ Іуэхущ.

Мы зэІущІэм арэзы укъинщІу щытепсэлъыхьащ ищхьэмкІэ зи гугъу тщІа псоми. Зытепсэлъыхьа Іуэхугъэр ефІэкІуэным теухуауэ Коллегием къищтащ унафэ пыухыкІахэр.

ЩЫНОКЪУЭ Бетіал,
Республикэнскэ щІэныгъэ-методическэ центрым лъэпкъ творчествэмкІэ и отделым и унафэщІ, КъБАССР-м культурэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ.

Налшык щыІэ СПТУ-1-м илъэс 14 хъуауэ мастеру щолажьэ Бэрбэч Ритэ (ищхьэмкІэ сэмэгурабгъумкІэ къыщытырщ). Абы ныбжьыщІэхэр радиоаппаратурэхэр зэрызэпкъраліхьэм егугъуу хурегъаджэ. Ритэ игъэхьэзыра ІэщІагъэлІ куэд нобэ щолажьэ народнэ хозяйствэм и Іэнатіэ зэмылІэужьыгъуэхэм.

Тезыхар
ЩОМАХУЭ Владимирщ.

СПОРТ

КУБОКЫМ ЩІОБЭН

Фигу къэдгъэкІыжыщи, нэгъабэ республикэм и кубокыр къахьауэ щытащ «Сервэлектроприбор» заводым и футболистхэм.

Предприятэхэм, Іуэхущіапіэхэм, еджапІэхэм, колхозхэм, совхозхэм я футбол командэу 32-рэ щІобэн Къэбэрдей-Балъкъэрым и кубокыр къэхьыным.

Япэрей джэгугъуэхэм я Іуэху къыщикІащ Налшык щыщ «Кристалл», «Спартак», «Нэжан» командахэм, Прохладнэ и «Спартакым».

Абыхэм бэнэныгъэм пащэнущ.

Уи цІэр Мадинэ, хьэмэ Маринэ?

Арэзы утемыхъуэнкІэ Іэмал иІэкъым нобэ адыгэхэм фІащ щІэхэм теухуауэ «Ленин гъэзэгум» тета тхыгъэхэм. Ди бзэмрэ ди фащэмрэ, ди хабзэмрэ ди шхыныгъуэхэмрэ щыгъуу ди щІэхэри дгъэкІуэдыжмэ, ди лъэпкъри кІуэдыкауэ араш. Мыр Іуэхушхуэщ. Зы тхыгъэкІи, зы цІыхукІи, цІыхуитІкІи пхуэфІэкІынукъым, абы псори дигъэгузавэу щытым хуейщ.

Адыгэщіэ куэд нобэ Іэщіыб зэрыхъуэм щіы хэлъкъым. Абы къадэкІуэу жытІэнщи, нэхъапэм фІаща адыгэщІэхэми лей къатохьэ. Зарытщіэщи, ди щІалэгъуалэм я гупэр къалэмкІэ гъэзащ. Аращи, къалэм зэрынзэу Мухьэмэдри, Мухьэдинри, Мухьэрбийри. Мурадинри, МуІэдинри, кІэщІу жыпІэмэ, зи цІэр «м»-кІэ кърагъажьэу хъуар псори Мишэ, ауэрэ Михаил мэхъу. Апхуэдэ жьабзэу, зи цІэр «и»-кІэ кърагъажьэхэр, цІыхухъуу щытмэ, Жорэ, цІыхубзу щытмэ, Жэня мэхъу. Апхуэдэ щапхъэхэр куэдыкІейщ. Щхьэ пщІэ хуэдмыщІрэ адэнэзэм къытфІаща адыгэщІэ лъэпкъри къуэдыкащ.

Дэнэ къраха Бабусэ, Марусэ хуэдэ цІэхэр! Куэдрэ къохъу цІыкІухэм щыфІащ Валя, Женя, Лолэ, Люшэ, и. къ. Дауэ фелъэрэ адыгэ лІыжь Валя е Женя жыпІэу уеджэу?

Пэжыр жыпІэнумэ, адыгэщІэхэмкІэ еплъэкІыжа куэди щыІэщ. Нобэрей щІалэгъуалэми яхэтщ адыгэщІэ дахэхэр зезыхьэхэр, ауэ абыхэм я бжыгъэр мащІэ дыдэщ.

КІэщІу самхэтувыІэну сыхуейт нэгъуэщІ Іуэхугъуэ гуэрхэми.

Лъэпкъыр зыгъэбикІыфІэхэм ящыщщ лъэпкъ фащэр. Псальэм папщІэ, хъурыфэ пыІэ къекІу щхьэрыгъыу къалэ уэрамым ирикІуэу адыгэ щІалэ бжьыфІэ цыслъагъукІэ, си гур хохъуэ, слъэмыкІыу. сыкъызэтоувыІэри сыкІалъхьплъ. Ауэ и лъакъуэмкІэ сеплъыхрэ гъуэнщэж лъэпахъуэ, е щомыщыфэ хъужу джинс гъуэншэдж щыгъуэ къыщІэкІыжмэ, е и ужьым итыр Вова е Саша, Коля е Гриша щІэкІэ ещІ. Мамедовым и гупыр еуащ я лъэпкъ накъырэхэм, уэрэд жаІащ, дахэу къэфащ. Концертыр езыгъэкІуэкІар тепсэлъыхьащ зыкъэзыгъэлъэгъуахэм, абыхэм я Іуэхущіафэмрэ я псэукІэмрэ.

Апхуэдэ зыкъэгъэлъэгъуэкІэр уи нэгу щІэкІа, абы Іэгуауэ макъыу къыхуаІэтар зэхэпха ныжькІэ ди Іуэрыіуатэм и лІэужьыгъуэхэр зэрыт тхылъ тхуримыкъумкІэ дэІэпыкъуэгъу хъуфыни диІэ хуэдэт — щІэныгъэ-къэхутакІуэ институтым илъэс куэдкІэ зэхуихьэса фондыращ зи гугъу сщІыр. Ауэ а фондым унгу къегъэкІыж Хъуэжэ и къундэпсор... Зи къуэ сымаджэу хэлъ зылІ Хъуэжэ и къундэпсо илъэсибл зи ныбжьым щыщу зы Іубыгъуэ хущхъуэу къызэт щыжриІэм, иритакъым. «Ар япэ къэсым есту щытамэ, илъэсибл хъурэтІ» — жиІэри. Зэхуэхьэсауэ щыІэ Іуэрыіуатэр Хъуэжэм и къундэпсо щІын хуейкъым. Институтым и щІэныгъэлІхэр чэнджэщэгъуэшхуи яхуэхъуфынут ди клуб лэжьакІуэхэм...

Іуэрыіуатэр лъэпкъым зэдайщ, псоми зэдахъумэн хуейш, дахагъэмрэ акъылымрэ я мылъкущ.

Ди Іуэрыіуатэм тепсэлъыхь еджагъэщхуэхэм я тхыгъэри тхылъым тедза таурыхъ, уэрэдыжь, пшысэхэри Іуэрыіуатэм и фэеплъ къудейуэ аращ. Абыхэм псэ къышызыгъэлІэжыр Красноармейскэ къуажэм зыкъызыгъэлъэгъуахэм хуэдэхэрщ. Апхуэдэ гупхэр нэхъыбэ щІын, я зэфІэкІыр егъэфІэкІуэн хуейщ. Ар лъэпкъ Іуэхущ.

Мы зэІущІэм арэзы укъинщІу щытепсэлъыхьащ ищхьэмкІэ зи гугъу тщІа псоми. Зытепсэлъыхьа Іуэхугъэр ефІэкІуэным теухуауэ Коллегием къищтащ унафэ пыухыкІахэр.

ЩЫНОКЪУЭ Бетіал,
Республикэнскэ щІэныгъэ-методическэ центрым лъэпкъ творчествэмкІэ и отделым и унафэщІ, КъБАССР-м культурэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ.

Щыіэщ еджапІэр къызэрауэху, абыкІэ емыплъэкІыж. Илъэс пщыкІэзкІэ ущедивар, уи сабигъуэрэ бзаригъэкІуар дауэ занщІэу зэрынхуэбгынэнур? Ирагъэлейуэ кьыдэшхыдэу, кьыхэухэкІийуэ кьытщыхъуу щыта егъэдэкІуэхэр, дакъыгурыІуэу, кьытхуэгушхуэу щытахэр... Зэщхьэкъыкым езыр ахэр, хэт тфІэбзаджэти дыщымынэрт, хэти щабэІуэти дыхуэзубыдыртэкъым. Дызыщыкіыти, дызыфІэлІыкІи, пщІэ зыхуэтщІи яхэтт.

Щодижи Лизэ, ди класым и унафэщІыр, пщІэ зыхуэтщІхэм ящыщт. Ар ныбжьыгъу нэхъыкІэу диІэт, гъэщІэгъуэн куэдым дыщІигъэдэІурт, дыдригъэхьэхырт. Лизэ и предметыр фІыуэ зымылъагъу кьытхэттэкъым, еджапІэр къадуха нэужь а предметыр кьыхэзыха куэди къыщІытхэкІар арагъэнщ.

Илъэс зыбжанэ мэхъу дэр щхьэкІэ иужь дыдэ уэздыгьинэр еджапІэм къызэрыщеуэра. Ауэ дэ ди еджапІэр, егъэджакІуэхэр, ди Лизэ тщыгъупщэркъым.

Щыіэщ апхуэдэ егъэджакІуэ

Дэ дыхуейт дезыгъаджахэм, псом хуэмыдэу Лизэ, ди цІэкІэ фытхуехьэхуэхуну. Дэ абы иф1 кьыдэкІащи, сыт щыгъуи дигу илъынщ, гъуэгу пэж дытеувамэ. зи фІыщІэр аращи, кьыддищэча гугъуехьыр пщІэншэ зэрымыхъуным дыхуэщІэкъунщ.

САСЫКЪ Марие,
КЪЭЗАКЪ Заремэ,
УЭРСЕЙ Славэ,
КЪЭБЖЬЫХЬ Славэ,
УЭТЭБЕЙ Руслан.

* * *

Уэрэм кьыдихьа тетрадхэм я хэтщІыхьу щыс анэм Лизэ ехъуапсэрт. Езыми и нэ кьикІырт тегъэдхэр зэпищІыкІыну, оценкэхэр игъэувыну, а арагъэнт сабий гуп джэгум щагригъусэм дежи езыр егъэджакІуэ хуэдэу щІахэтыр. Арати, Лизэ сабийуэ кьыхихакІэт Іэщіагъэ хуэхъунур, егъэджакІуэныр и хъуэпсапІэти, 6-нэ классым и ужькІэ еджапІэ щІэтІысхьащ.

Ар кънуха нэужь Шэджэм Езанэ курыт еджапІэ щылэт ар, езыр нэшхуэгушхуэт. цІыху мыщхьэхти псынщІэ дыдэу и лэжьэгъуэм есащ. Нэхъ гугъур сабийхэр зэгъэзэгъыныр, икІи зэбгъэсэныр. Абыкіэ Лизэ кьыдэІэпыкъуащ Шанэ Риммэ. Ар нэхъыбэрэ еджапІэм щылажьат, опытыфІи игъуэтат. Ар цІыхугъэ зыхэлъ, цІыху хэтыкІэ зыщІэ къудейм кьыщымынэу икІи егъэджакІуэ нэст. Сабийхэми фІыуэ кьалъагъурт. Лизи абы гу лъитати, сыткІи Риммэ зэрыдэплъеии кьилъыхъурт. «Апхуэдэу сыхъумэ, си пасынщ», — куэдрэ ягукІэ жиІэрт.

Нобэ жыпІэ хъунущ Лизэ а цІыхубэм ещхь хъууэ. Илъэс пщыкІутху зэрылэжьар пщІэншэ хъуакъым, егъэджакІуэ нэс кьыхэкІащ.

Аращ иригъэджахэми иджыпсту иІыгъхэми фІыуэ кьыщІалъагъур, анэм, щыпхъу пэхъужым, ныбжьэгъуфІым хуэдэу кьыщІалъагъур.

Илъэсипл1 ипэкІэ еджапІэр кьаухащ Лизэ япэ дыдэу илъэс пщыкІузкІэ щыгъа классым щІэсахэм. Ахэращ редакцэм письмо къезыгъэхьари.

Лизэ унагъуэкІэ зыщІыхъухэм ящІэ абы и стІольщІхьэм уда гъэгьахэр зэи зарытемыкІыр. Ящіэ ахэр кьыздикІри.

Абы иригъэджахэм щыщу зыгуэр армэм кьикІыжащ, е унагъуэ хъуащ, е еджапІэ кьухащ. Абыхэм хабзэ щІэтщ — ди Лизэ ягу къегъэкІыжу, ягу къегъэкІыжу. Ар ягъэлъапІэ, ягъэгушхуэ. Ар зэрыт щхьэкІэ ищхьэкІэ ещІ. Ар зэрыт щхьэкІэ ищхьэкІэ ещІ.

Ар зэрыт щхьэкІэ ищхьэкІэ ещІ.

ІЭМАЛЫФІ ЯІЭЩ

Ди газетым зэрытетащи, Тырныауз щыщ «Вольфрам» цІыхубэ баскетбол командэр Россие Федерацэм и чемпионатым щытекІуащ икІи Алма-Ата, Ташкент, Душанбе, Львов, Кутаиси, Омск, Донецк къалэхэм я клуб нэхъ лъэщхэм я гъусэу хунтынигъэ кьихьащ Советскэ Союзым и чемпионатым и япэ лигэм кІуэнымкІэ союзпсо зэІущІэхэм щыщІэбэныну.

Ди баскетболисткэхэр иджыблагъэ Алма-Ата щыІащ. Ахэр Кутаиси и «Буревестникым» — 92:66-у, Казахстаным и кьалащхьэм и «ШВСМ» командэм —84:50-у, Омск и «Нефтяникым» — 78:54-у текІуащикІи пашэхэм яхьащ.

Ди лъахэгъуэм ящыщу кьахэжаныкІащ спортым и мастерхэу Глущенко Ирина Барабанщикова Надежда, Шолоховэ Татьянэ, Глущенкэ Н. ди командэм очко 65-рэ кьыхуихьащ.

ЕхъулІэныгъэр апхуэдэу куэдкІэ я фІыщІэщ командэм и гьэсакІуэхэу Габачиев Магомед, Павлов Сергей, Абулыкин Хьэсэн сымэ.

«Волфрамым» дэІэпыкъуныгъэщхуэ ираташ университетым и баскетболисткэхэм.

ЕтІуанэ къекІуэкІыгъуэр апрелым и 7-м къыщыщІэдзауэ 10-м нэсыху Омск щыІэнущ. Абы щылэздзэгунущ «ДСК» (Львов), «Шахтер» (Донецк), «Нефтяник» (Омск), «Вольфрам» (Тыртыауз) командэхэр.

А зэпеуэныгъэхэм «Вольфрамым» текІуэныгъэщ кьыщыхуэхьамэ, я муралыр кьехъулІэныр нахь тыныш хъунут.

Редакторыр МЭЗЫХЬЭ Борисщ.

ТВ

Апрелым и 7

Япэ программэ. 6.30 — «Дакъикъи 120-рэ». 8.35 — ди жыг хэдзэр. 9.05 — мультфильмхэр. 9.50 — «Ленинград». 10.20 — «Ленинград». 10.50 — «Ленинград». 11.20 — «Ленинград». 11.50 — «Ленинград». 12.20 — «Ленинград». 12.50 — «Ленинград». 13.20 — «Ленинград». 13.50 — «Ленинград». 14.20 — «Ленинград». 14.50 — «Ленинград». 15.20 — «Ленинград». 15.50 — «Ленинград». 16.20 — «Ленинград». 16.50 — «Ленинград». 17.20 — «Ленинград». 17.50 — «Ленинград». 18.20 — «Ленинград». 18.50 — «Ленинград». 19.20 — «Ленинград». 19.50 — «Ленинград». 20.20 — «Ленинград». 20.50 — «Ленинград». 21.20 — «Ленинград». 21.50 — «Ленинград». 22.20 — «Ленинград». 22.50 — «Ленинград». 23.20 — «Ленинград». 23.50 — «Ленинград».

Щыпіэ программэ. 17.30 — «Ленинград». 18.00 — «Ленинград». 18.30 — «Ленинград». 19.00 — «Ленинград». 19.30 — «Ленинград». 20.00 — «Ленинград». 20.30 — «Ленинград». 21.00 — «Ленинград». 21.30 — «Ленинград». 22.00 — «Ленинград». 22.30 — «Ленинград». 23.00 — «Ленинград». 23.30 — «Ленинград».

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо газет

Редакторыр МЭЗЫХЬЭ Борисщ.

Щ ы І э щ апхуэдэ егъэджакІуэ

Дэ дыхуейт дезыгъэдкахэм, псом хуэмыдэу Лизэ, ди цІэкІэ фытхуехъуэхъуну. Дэ абы ифІ къыдэкІащи, сыт щыгъуи дигу илъыщ, гъуэгу пэж дытеувамэ, зи фІыщІэр араущи, къыдгишэча гугъуехьыр пщІэншэ зэрымыхъуным дыхущІэкъунщ.

САСЫКЪ Марие,
КЪЭЗАКЪ Зэремэ,
УЭРСЕЙ Славэ,
КЪЭБЖЬЫХЬ Славэ,
УЭТЭБЕЙ Руслан.

* * *

Щоджэн Лизэ ныбжьыкІэ жыжьэ нэсакъым, цІыхубзым и зэман нэхъыфІ дыдэ жыхуаІэращ. ЩІалэ дыдэу егъэджакІуэ Іэнатіэм пэрыувэщ ар. Налшык педагогическэ училищэр къикуа нэужь пэщІэдзэ класс кІратащ. ИтІанэ заочнэу университетым щІэтІысхьэри кІиухащ. Дэтхэнэ цІыхубзми екІуэкІырт абы и сихьэтхэр, хуэдэу, гугъу ехьащ, унаэ хуищІырт. Сабийхэми фІыуэ къалъагъурт. Лизи абы гу лъитати, сыткІи Риммэ зэрыдэплъеин къилъхьэурт. «Апхуэдэу сихъумэ, си насыпщ», — куэдрэ игукІэ жиІэрт.

Нобэ жыпІэ хъунущ Лизэ а цІыхубзым епхь хъуауэ. Илъэс пщыкІутху зэрылэжьар пщІэншэ хъужакъым, егъэджакІуэ нэс къыхэкІащ.

Аращ иригъэджахэми иджыпсту иныгъэми фІыуэ къыщІалъагъур, анэм, шыпхъу нэхъыжьым, ныбжьэгъуфІым хуэдэу къыщІадэлътэр.

Илъэсипл1 ипэкІэ еджапІэр къаухащ Лизэ ялэ дыдэу илъэс пщыкІуэкІэ иныгъэ классым щІэсахэм. Ахэращ редакцэм письмо къезыгъэхьари.

Лизэ унагъуэкІэ зыщІыхухэм ящІэ абы и стІолыщхьэм удз гъэгъахэр зэи зарытемыкІыр. ЯщІэ ахэр къыздикІри.

Абы иригъэджахэм щыщу зыгуэр армэм кьикІыжащ, е унагъуэ хъуащ, е еджапІэ кІуахащ. Абыхэм хабзэ яхуэхъащ я гуфІэгъуэр Лизэ деж кърахьэлІэуи, удз гъэгъа къыхуахьри кьокІуэ.

ИгъащІэ псокІэ удз гъэгъахэр и стІолыщхьэ темыкІыну, и лэжьыгъэкІи и бынитІымкІи гуфІэгъуэ фІэкІа имылъагъуну дохъуэхъу Лизэ!

ЖЫГУН Азимэ.
СУРЭТЫМ Щоджэн Лизэщ.

Щы1эщ еджап1эр къыззраухыу, абыкІэ емыплъэкІыж. Илъэс пщыкІуэкІэ ущеджар, уи сабингъуэри балигъ хъурэри щыгъэкІуар дауэ запщІэу зэрыпхуэбгынэнур? Нрагъэлейуэ кьыдэшхыдэу, къытхуэгкІийуэ кьытщыхъуу щыта егъэджакІуэхэр, дакъыгурыІуэу, къытхуэгушхуэу щытахэр... Зэщхьтэкъым езыр ахэр, хэт тфІэбзаджэти дыщышынэрт, хэти щабэІуэти дыхуэубыдыртэкъым. ДызыщыукІыти, дызыфІэлъыкІи, пщІэ зыхуэтщІи яхэтт.

Щоджэн Лизэ, ди классым и унафэщІыр, пщІэ зыхуэтщІхэм ящыщт. Ар ныбжьэгъу нэхъыщхьэ диІэт, ди дуней тетыкІэр, гурыльгурыщІэхэр абы къыддищІэрт. ІейкІи фІыкІи дэ абы дыдэгуашэрт, езыми дызыхищІыкІын хуЛэжІырт. КІэщІу жыпІэмэ, дэ ар ныбжьэгъу, егъэджакІуэ пэжу курыт еджапІэр къэдухыху диІащ. Урысыбзэмрэ литературэмрэкІэ дригъаджэрти, а урокхэр къытхуэмыгъэсу дыпэплъэрт. Телъыджэу екІуэкІырт абы и сихьэтхэр, хуэдэу, гугъу ехьащ, унагъэлъагъуэмкІэ. Апхуэдэ быныфІ зэригъэсам щхьэкІэ анэм фІыщІэшхуэ къыхуащІ, узыншагъэкІэ къохъуэхъу.

Анэм и мызакъуэу, а письмом щыгуфІыкІащ Аслъэн къыщыхъуа хъэблэм дэс псори. Школым щыщІэсами, ижькІэ медицинэ училищэм щыщІэтІысхьами а щІалэ къамылыфэ цІыкІур гуапэу, нэмысыфІэу щытащ. Арат инри цІыкІури къыщІыхуэгуапэр.

Анэм къыІэрыхьэ письмохэм итщ Аслъэн армэр кІуэурэ кІигъэзэжмэ, и ІэщІагъэм хигъэхъуэну, абы прилэжьэну зэримурадыр. Анэри абы щогуфІыкІ, и псэм пищІ и къуэ закъуэм халат хужь щыгърэ, цІыхухэм я узыфэ ящхьэщихыу и нэгу къыщІегъыхьэри, и щхьэлъагъу елъагъуж. БыныфІ абы къыщІэхъуащи насыпыфІэщ!

СУРЭТЫМ: Жыгуэ Аслъэнщ.

Уэрэм къыздихьа тетрадхэм хэпщІыкІыну, оценкэхэр игъэувыну, арагъэнт сабий гуп джэгум щаригъусэм дежи езыр егъэджакІуэ хуэдэу щІахэтыр. Арати, Лизэ сабийуэ къыхихакІэ Іэщагъэ хуэхъунур, егъэджакІуэныр и хъуэпсапІэти, 8-нэ классым и ужькІэ еджапІэ щІэтІысхьащ.

Ар къиуха нэужь Щэджэм Езанэ курыт еджапІэ № 1-м лэжьапІэ ягъэкІуащ. ЕджапІэм щебгъэдэкІи щхьэкІэ убгъэдэлъын хуей псоми я гугъу иджыпсту тщІынкъым. ЕгъэджакІуэныр зэрымытыщыр куэдым ящІэн хуейщ. Зи щІалэгъуэм и дежкІэ ар тІукІэ нэхъ гугъужщ. Коллективым ухэсыхьын хуейщ, унагъуэ зырызыххэ къыщІэкІ сабий къомыр зэбгъэзэгъын, уеэзгъын хуейкъэ? Лизи къыпэ-

ЩыІэщ апхуэдэ егъэджакІуэ

Щоджэн Лизэ ныбжьыкІэ жыжьэ нэсакъым, цІыхубзым и зэман нэхъыфІ дыдэ жыхуаІэращ. ЩІалэ дыдэу егъэджакІуэ Іэнатіэм пэрыувэщ ар. Налшык педагогическэ училищэр къикуа нэужь пэщІэдзэ класс кІратащ. ИтІанэ заочнэу университетым щІэтІысхьэри кІиухащ. Дэтхэнэ цІыхубзми екІуэкІырт абы и сихьэтхэр, хуэдэу, гугъу ехьащ, унаэ хуищІырт. Сабийхэми фІыуэ къалъагъурт. Лизи абы гу лъитати, сыткІи Риммэ зэрыдэплъеин къилъхьэурт. «Апхуэдэу сихъумэ, си насыпщ», — куэдрэ игукІэ жиІэрт.

Нобэ жыпІэ хъунущ Лизэ а цІыхубзым епхь хъуауэ. Илъэс пщыкІутху зэрылэжьар пщІэншэ хъужакъым, егъэджакІуэ нэс къыхэкІащ.

Аращ иригъэджахэми иджыпсту иныгъэми фІыуэ къыщІалъагъур, анэм, шыпхъу нэхъыжьым, ныбжьэгъуфІым хуэдэу къыщІадэлътэр.

Илъэсипл1 ипэкІэ еджапІэр къаухащ Лизэ ялэ дыдэу илъэс пщыкІуэкІэ иныгъэ классым щІэсахэм. Ахэращ редакцэм письмо къезыгъэхьари.

Лизэ унагъуэкІэ зыщІыхухэм ящІэ абы и стІолыщхьэм удз гъэгъахэр зэи зарытемыкІыр. ЯщІэ ахэр къыздикІри.

Абы иригъэджахэм щыщу зыгуэр армэм кьикІыжащ, е унагъуэ хъуащ, е еджапІэ кІуахащ. Абыхэм хабзэ яхуэхъащ я гуфІэгъуэр Лизэ деж кърахьэлІэуи, удз гъэгъа къыхуахьри кьокІуэ.

ИгъащІэ псокІэ удз гъэгъахэр и стІолыщхьэ темыкІыну, и лэжьыгъэкІи и бынитІымкІи гуфІэгъуэ фІэкІа имылъагъуну дохъуэхъу Лизэ!

ЖЫГУН Азимэ.
СУРЭТЫМ Щоджэн Лизэщ.

Ди щІалэхэм дзэм къулыкъу щащІэ

Анэм и гуфІэгъуэ

Аслъэн и анэ Тамарэ бын пІыныр и закъуэ и пщэ къыдэхуэт пасэ дыдэу.

Тамарэ езыр къызэрацІыхур цІыху гумызагъэу, бэшэчу, щысабийм щыщІэдзауэ гугъуехьри, лэжьыгъэри зищІысыр зыщІэу къэтэджа цІыхуут. И закъуэу къыщынэми дзыхакъым — и Іэщхьэлъащхьэ дрихьейри, гъащІэм хуниха Іэнатіэ гугъум бгъэдэуващ. «ЦІыхубз закъуэкІэ бын упІыныр, бгъэшхэныр, ебгъэджэныр, унэ-лъапсэ зепхьэныр зищІысыр тхьэм зыми кърипмыгъащІэкІэ», — жеІэ нобэ абы.

Гугъу ехьащ ар, ауэ и гугъуехьыр пщІэншэ хъуакъым — бын дыщэ къигъэхъуащ. Щымылэжьа зы махуи къыхуихуакъым, унагъуэри кІэрыщІауэ, Аргудан къуажэм щыІэ колхозым жэмышыфІщ къыхужаІэу ноби щолажьэ.

Нобэ зы гуныкъуэкъуэ тІэкІу иІащ Жыгуэ Тамарэ: мы дунейм щІытет и къуэ закъуэ Аслъэн дэзм къулыкъу щешІэри ар зэримылъагъум тІэкІу егъэпщхъей. Ауэ щІэпэщхъеин щыІэкъым анэр. Къуэм, къэзылъхуам хуэфащэу. Хэкум хуэпэжу и къалэныр ирехьэкІ. Аслъэн зыхэт частым и командованэм къыбгъэдэкІыу щытхъу тхыгъэ иджыблагъэ Тамарэ къыІэрыхьащ. Анэм хъыбар кърагъащІэ и къуэ Аслъэн и зауэлІ къалэныр фІыуэ зэригъэзащ Іэмкіэ, хьэлщэн дахэ, цІыхугъэ, мыщхьэхыныгъэ зэрыхэлъымкІэ. И зауэлІ ІэщІагъэм фІы дыдэу зэрыхэзэгъамкІэ, боевой, политическэ зыхуэгъэхьэзырыныгъэмкІэ щапхъэ зэрихьэлъагъуэмкІэ. Апхуэдэ быныфІ зэригъэсам щхьэкІэ анэм фІыщІэшхуэ къыхуащІ, узыншагъэкІэ къохъуэхъу.

Анэм и мызакъуэу, а письмом щыгуфІыкІащ Аслъэн къыщыхъуа хъэблэм дэс псори. Школым щыщІэсами, ижькІэ медицинэ училищэм щыщІэтІысхьами а щІалэ къамылыфэ цІыкІур гуапэу, нэмысыфІэу щытащ. Арат инри цІыкІури къыщІыхуэгуапэр.

Анэм къыІэрыхьэ письмохэм итщ Аслъэн армэр кІуэурэ кІигъэзэжмэ, и ІэщІагъэм хигъэхъуэну, абы прилэжьэну зэримурадыр. Анэри абы щогуфІыкІ, и псэм пищІ и къуэ закъуэм халат хужь щыгърэ, цІыхухэм я узыфэ ящхьэщихыу и нэгу къыщІегъыхьэри, и щхьэлъагъу елъагъуж. БыныфІ абы къыщІэхъуащи насыпыфІэщ!

СУРЭТЫМ: Жыгуэ Аслъэнщ.

Нобэ зы гуныкъуэкъуэ тІэкІу иІащ Жыгуэ Тамарэ: мы дунейм щІытет и къуэ закъуэ Аслъэн дэзм къулыкъу щешІэри ар зэримылъагъум тІэкІу егъэпщхъей. Ауэ щІэпэщхъеин щыІэкъым анэр. Къуэм, къэзылъхуам хуэфащэу. Хэкум хуэпэжу и къалэныр ирехьэкІ. Аслъэн зыхэт частым и командованэм къыбгъэдэкІыу щытхъу тхыгъэ иджыблагъэ Тамарэ къыІэрыхьащ. Анэм хъыбар кърагъащІэ и къуэ Аслъэн и зауэлІ къалэныр фІыуэ зэригъэзащ Іэмкіэ, хьэлщэн дахэ, цІыхугъэ, мыщхьэхыныгъэ зэрыхэлъымкІэ. И зауэлІ ІэщІагъэм фІы дыдэу зэрыхэзэгъамкІэ, боевой, политическэ зыхуэгъэхьэзырыныгъэмкІэ щапхъэ зэрихьэлъагъуэмкІэ. Апхуэдэ быныфІ зэригъэсам щхьэкІэ анэм фІыщІэшхуэ къыхуащІ, узыншагъэкІэ къохъуэхъу.

Анэм и мызакъуэу, а письмом щыгуфІыкІащ Аслъэн къыщыхъуа хъэблэм дэс псори. Школым щыщІэсами, ижькІэ медицинэ училищэм щыщІэтІысхьами а щІалэ къамылыфэ цІыкІур гуапэу, нэмысыфІэу щытащ. Арат инри цІыкІури къыщІыхуэгуапэр.

Анэм къыІэрыхьэ письмохэм итщ Аслъэн армэр кІуэурэ кІигъэзэжмэ, и ІэщІагъэм хигъэхъуэну, абы прилэжьэну зэримурадыр. Анэри абы щогуфІыкІ, и псэм пищІ и къуэ закъуэм халат хужь щыгърэ, цІыхухэм я узыфэ ящхьэщихыу и нэгу къыщІегъыхьэри, и щхьэлъагъу елъагъуж. БыныфІ абы къыщІэхъуащи насыпыфІэщ!

СУРЭТЫМ: Жыгуэ Аслъэнщ.

ЗэІущІэ екІуэкІащ

Центральнэ къалэ библиотекэм «КъэкІуэну зэманым кІратхыкІ тхыгъэхэр» зыфІаща пщыхьэщхьэ гъэщІэгъуэн щекІуэкІащ. Пастернак Борис и фэеплъу.

Литературнэ салоным и унафэщІхэу Нало А., Матвеевэ В. сымэ кърихьэлІахэм я мурадхэр хуаІуэтащ. КъыкІэлъыкІуэ пщыхьэщхьэр — цІыхубзым, апрелым ирагъэкІуэкІынур гъатхэ махуэшхуэхэм зэрытраухуэнур жаІащ.

Пщыхьэщхьэм кърихьэлІахэм ягу ирихьащ Ахматовэ А., Гумилев Н., Кулиев Къ. сымэ я творчествэм теухуа спектакль щыкІухэр. Щоджэнщыкіу Алий и фэеплъ зэІущІэр.

Салоным и унафэщІхэр быдэу япыщІащ адыгэ хабзэм, усакІуэхэу Ахматовэ А., Щоджэнщыкіу А. сымэ ятеухуа зэІущІэхэр зыщрагъэкІуэкІа 9-нэ курыт школым.

Литературнэ салоным унэ хухахащ ижІи ар творческэ цІыху псоми я культурнэ центр ящІыну я мурад быдэщ.

ЗОЛОТОВ Виктор.

Дунейм и щытыкІэнур

Нобэ республикэми Налшык къали пшэр техьэ-текІыу щыщытынущ. Хуабэр градуси 9—14, Налшык — 10—12 щыхъунущ.

ЩЭБЭТЫМ — ТХЬЭМАХУЭМ — ЩЭБЭТЫМ — ТХЬЭМАХУЭМ

Зыгъэпсэхугъуэ махуэхэм

Щэбэтым. Узыншагъэм и махуэм ирихьэлІэу. «Уи узыншагъэр уэ езым уи дуней тетыкІэр зыхуэдэм елъытащ». Курорт поликлиникэм и лэжьакІуэхэм я зэІущІэ — «Налшык» курортым Культурэмкіэ и унэм. Сихьэт 14-м.

«Си цІыхугъэ ижи си мышІыхугъэ». Тематическэ зэІущІэ — «Налшык» курортым Культурэмкіэ и унэм. Сихьэт 19-м.

«Узыншагъэм и дакъикъэ 90». Зызыгъэпсэхухэм папщІэ пщыхьэщхьэ — «Налшык» курортым Культурэмкіэ и унэм. Сихьэт 20-м.

«Однажды в Америке» Художественнэ фильм — «Налшык» курортым Культурэмкіэ и унэм. Сихьэт 19-рэ дакъикъэ 30-м.

Тхьэмахуэм. Адэ-анэхэм папщІэ тхьэмахуэ махуэм хабзэ хъуауэ екІуэкІ зэІущІэхэр — Ухуакіуэхэм культурэмкІэ я унэм. Сихьэти 10-м.

«Фэ фщІэжрэ езыр фыхэтми?» ЦІыхум и психологием теухуа псалъэмакъ — «Налшык» курортым Культурэмкіэ и унэм. Сихьэт 16-м.

Кинофильмхэмрэ джэгукІэ зэмылІэужьыгъуэхэмрэ дихьэххэм я «Затейник» клубым екІуалІэхэм папщІэ «Рония — дочь разбойника» художественнэ фильмыр — Ухуакіуэхэм культурэмкІэ я унэм кино щагъэлъагъуэ и пэшым. Сихьэт 15-м.

СПОРТ. СПОРТ. СПОРТ.

Щэбэтым. Къэбэрдей-Балъкъэрым и кубокыр футбэлымкІэ къэхьыным теухуа зэхьэзэхуэ. «Нур» (Налшык къ.) — «Цветмет» (Тырныауз къ.) — «Спартак» республиканскэ стадионым. Сихьэт 15-м.

Шахматымкіэ Союзпсо зэхьэзэхуэхэр — «Ладья» къалэ шахмат клубым. Сихьэти 10-м.

Профсоюзхэм я ВДФСО-м лашэныгъэр къыщыхьыным теухуауэ шахматымкІэ щІалэхэмрэ хъыджэбзхэмрэ я зэхьэзэхуэхэр — «Ладья» къалэ шахмат клубым. Сихьэт 14-м.

КъБАССР-м и профтехучилищэхэм щеджэ ныбжьыщІэхэм лъэпкъ баскетбэкІэмкІэ ирагъэкІуэкІ зэхьэзэхуэхэр — «Трудовые резервы» спорт обществэм физкультурэмкІэ и унэм. Сихьэти 10-м.

Профсоюзхэм я ВДФСО-м атлетикэ хъэльэмкІэ пашэныгъэр къыщыхьыным теухуауэ «Къуажэ спорт джэгукІэхэр» зыфІаща программэм хыхьэ зэхьэзэхуэхэр. — «Спартак» еджапІэ - спорт базэм. Сихьэти 10-м.

Зи армэ кІуэгъуэ иджыри нэмысэхэм. Дэзм ираджэ ныбжьыщІэхэм многоборьемкІэ я спартакиадэ — «Спартак» республиканскэ стадионым. Сихьэти 10-м.

Тхьэмахуэм. Шахматымкіэ Союзпсо зэхьэзэхуэхэр — «Ладья» къалэ шахмат клубым. Сихьэти 10-м.

Профсоюзхэм я ВДФСО-м пашэныгъэр къыщыхьыным теухуауэ шахматымкІэ щІалэхэмрэ хъыджэбзхэмрэ я зэхьэзэхуэр — «Ладья» къалэ шахмат клубым. Сихьэт 14-м.

ТВ

Апрелым и 7

Япэ программэ. 6.30 — «Дакъикъи 120-рэ». 8.35 — ди жыг хэдэр. 9.05 — мультфильм. 9.20 — документальнэ фильм. 9.50 — «Текіуахэр». 10.50 — поэзием хухаха дакъикъэхэр. 10.55 — цІыхум и институт. 11.55 — Текіуэныгъэр илъэс 45-рэ щрикъум ирихьэлІэу. «Архив смерти». Художественнэ фильм. Ещанэ серие. 13.35 — «Лэжьэгъуэ. Коммерцэм теухуауэ. 14.05 — документальнэ фильм. 14.55 — «Спектр». 15.25 — «Псэущхьэхэм я дунейм». 16.25 — политикэм теухуа псалъэмакъ. 17.25 — «Лэгупыкъуэ». 18.00 — международнэ панорамэ. 18.45 — режиссер Козинцев Г. и фильмхэр, «Король Лир». Япэ, етІуанэ сериехэр. 21.00 — Зэман. 21.30 — «Телескоп». 21.50 — «Вокруг смеха». 23.15 — «Джэрпэджэж». 23.30 — концерт.

Етіуанэ программэ. 8.00 — пщэддужьыз гимнастикэ. 8.15 — «Обида». Художественнэ фильм. 9.40 — «Вайгач». Документальнэ фильм. 10.30 — педагогикэр псоми папщІэ. 11.30 — баскетбол. 12.30 — телемарафон. РСФСР-м и Театр лэжьакІуэхэм я союзым и фондым и концерт. 14.30 — видеоканал. 20.00 — нэхъыбэ фыкъикІ, цыкІухэ! 20.15 — коллаж (рекламэ, хъыбарегъащІэ, информацэ). 20.20 —, фІыщІэ концертым и кІэухыр. 23.15 — «Вальс, вальс, вальс...». 23.50 — «Анатомия любви». Художественнэ фильм.

Щыпіэ программэ. 17.30 — хъыбарыщІэхэр (балъкъэрыбзэкІэ). 17.45 — «Кинескоп». ЩІэныгъэ-популярнэ фильм. 17.50 — телевизионнэ фильм. Адыгэбзэ. Апрелым и 3-м къатэм къытрагъэзэж. 18.15 — киноклип. 18.25 — «Узыншагъэ». Телевизионнэ журнал. 18.55 — «Кавказ Ищхъэрэ». Киножурнал. 19.05 — «Шалъхуа къуажэм». Къзбэрдей-Балъкъэрым и цІыхубзусакІуэ Кіыщокъуэ А. дыдэщІэ (адыгэбзэкІэ). 19.45 — «Іуащхьэмахуэ лъапэ». Телефильм. 19.55 — Къзбэрдей-Балъкъэр телевиденэм тхьэмахуэ къакІуэ къытынухэм феплъ.

Р

Апрелым и 7

7.30—7.35 — газетым итхэр. 7.45 — «Лэжьыгъэрщ псом нэхъри нэхъыщхьэр». Ветеран Щауэ Къ. теухуа радиоочерк. 17.15 — хъыбарыщІэхэр. 17.20 — «Ди щІалэхэм дзэм къулыкъу щащІэ». ЩІалэгъуалэм папщІэ. 17.30 — 17.55 — «Ди гъусэу зывгъэпсэху». Концерт.

ДИ ХЭЩІАПІЭР: 360000. Налшык къалэ. Лениным и цІэкІэ щыІэ урам. 5. ещІанэ къат.

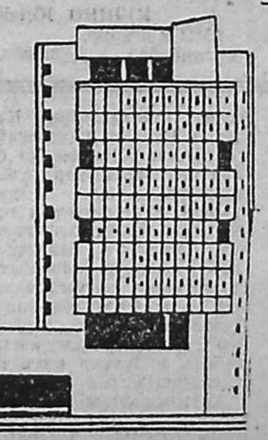

ТЕЛЕФОНХЭР:

редакторым	— 2-21-64
приемнэм	— 2-22-89
редакторым и заместителхэм	— 2-21-86 — 2-22-84
ответственнэ секретарым	— 2-22-82
секретариатым	— 2-21-88 — 2-85-49

ОТДЕЛХЭР:

парт лэжьыгъэмкІэ	— 2-22-66 — 2-22-80
идеологиемкІэ	— 2-22-88 — 2-60-53
экономикэмкІэ	— 2-57-58 — 2-22-86
хъыбарыщІэхэмкІэ	— 2-63-64
письмохэмкІэ	— 2-60-31
зэдзэкІакІуэхэм	— 2-85-36
сурэттехым	— 2-85-78
корректорхэм	— 2-60-27
газет цехым	— 2-35-60

КПСС-м я Къзбэрдей-Балъкъэр обкомым и издательствэ

Ч 00587 Заказ № 3065